

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hétre 2 k. 40 L.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
utóban következőnél 16 fillér.
Nyolczór sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-út 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, április 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- *Szűzölkk: Sámson és Delila.
- *Miniszter nélkül.
- Zselénski gróf a kormány ellen.
- A csanádapácal mentőakció.
- Gyilkosság kedvtelésből.
- Fábry Sándor megválasztása.
- A kikapós asszony.
- Cipész-sztrájk Aradon.
- Meggyilkolt eradi Don Juan.
- A luteránus Kohn.
- Próbamérkőzés.
- Járca: Salome. Irta: Karoly József.

Sámson és Delila.

Arad, április 22.

Hol volt, hol nem volt, a bársonyszékeknek jóval mögötte, a világnak szélső baloldalán bizony volt egy párt. A nevében a függetlenség, a programjában a népjogok, a cselekedeteiben a szabadság felé való törekvés. A fogantatása a véres napokban történt, s mikor jóval azután megszületett, Kossuth Lajos volt a keresztelő apja.

A párt most is megvan, a bársonyszékek közelében, sőt a bársonyszékekben is. De vajjon az-e ez a párt? Hentaller Lajost a napokban szomorú sejtések gyötörték. Attól fél, mondta, hogy a nagy halat elnyeli a kis hal. A nagy hal az a párt, amelyről szó van: a negyvennyolcas párt. A kis hal: a hatvanhetesek csoportja, az alkotmánypárt és a néppárt. Ezek egy tóban, egy koalícióban uszkálnak. S a kishal már feni fogait a nagy halra.

Bizonyos, hogy az utóbbi időkben kiéleződött a viszony a függetlenségi párt

és a szövetséges kormánypárt másik két frakciója között. Különösen a kis kellemetlen néppárttal napirenden vannak a surlódások, összeütközések, amelyeknek sohasem valami alapvető politikai szempont, hanem mindig személyi és hatalmi érdekellentét az irányítója. Megindult tehát a koalíció kebelében a lefelé való licitálás, a népszerűség lázas hajszolása, a suttymban való peturbánkodás, ami a néppárti mosdatlan szájuaknál már a legperfidebb harcmodorra fajult el.

A surlódások két minisztert is érintenek. A függetlenségi párt nagyon csalódott Andrássyban. Amit ígért, eddig nem valósította meg, amit nem vártak volna tőle, a reakciós tendenciákat napról-napra rikitőbben bontja ki a Nemzeti Kaszinó és az Omge nyirbálatlan szárnyain. Darányi Ignác cselédtörvénye pedig méltó párja az Andrássy-féle gyülekezési és egyesületi politikának: a függetlenségi-párt foltjai, a régi liberálisok és az új radikálisok szégyenkezve látják ezeket a szabadság-magyarosító intézkedéseket, amelyeknek ódioma különben a nép előtt a 48-asokra hárnulna. A belügyi kérdésekben itt az ütközőpont, amelyet ha idejekorán nem küszöbölnek ki, áthidalhatlan akadályvá duzzad.

Az alkotmánypártnak külön céljai és utjai vannak. Széll Kálmán mesterien keveri a kártyákat. A képviselőház pénzügyi bizottságában sokszor tesz olyan kijelentéseket, amelyek úgy hangzanak, mintha felelős minisztertől erednének. Amellett egyik első tanácsadója a kormánynak, tekintélye ma is a régi, tudják, hogy a királynak kedvelt embere és nem minden ok nélkül látják benne az új belügymi-

nisztert, esetleg válság idején a kiszemelt miniszterelnököt. A hatvanhetes elemeknek ez a kétségbevonhatatlanul nagy fajsúlya és befolyása állandóan nyugtalanítja a függetlenségeket.

Ez a belső versengés azonban nem lazíthatná meg a koalíciós kapesokat, hiszen kifelé való hatásában alig mutatkozik. Ellenben annál veszedelmesebb a néppárt törhetetlen fészkelődése. A klerikálisoknak ez a kisedő csoportja nagyvont öntudatos, elszánt és minden politikai csoportok, klikkek között a legönzőbb, legravaszabb. Hajóját mintha a néplélek viharaira bizná, de voltaképpen Bécs felé áll az iránytűje. Innét van, hogy majd feketén reakciós, majd a népjogok szabaddalmazott védőjének szerepében tetszeleg.

Nem utolsó stiklije lesz a néppártnak, hogy a cselédtörvénnyel szemben a liberálisok álláspontjára fog helyezkedni. A néppárt már be is jelentette arra való hajlandóságát, hogy a függetlenségi párt közömbösségével szemben alapos vitát rendez a Darányi-javaslat tárgyalásánál. Vagyis kihasználja és kamatoztatja a 48-as pártban elhatalmasodott agráriusoknak e kérdésben való állásfoglalását, amely lefelé nagyon meg fogja ingatni a párt liberálisokba és néppárti érzelmeibe vetett bizalmat. Éppen a néppárt handbandája győzheti meg a 48-as pártot azt a nagyobbik részét, amely Justh Gyula szabadelvűségét előbbre helyezi a Nemzeti Kaszinó nagyurainak vállveregetésénél, hogy itt az ideje a retrográd törekvésekkel való szembeszállásnak. Most úgy tetszik, mintha a néppárti érdeklények védenék a Kossuth Lajos parasztpolitikáját. Ennek

Salome.

Irta: Károly József.

Szegény Wilde Oszkárnak haló poraiban sincsen nyugalma. Prózában írott színpompás költeményét adják most elő és hasábokon keresztül foglalkoznak az íróval, az élet királyával – ahogy magát nevezte. Felhánytorgatják a bunét, lelküismeretlenül vájkálnak a magánéletében és még mindig nem bocsátják meg az egzaltált lelkű, enervált testű ember bünét, ha volt ugyan büne. A magánembert nem tudják elválasztani az írótól s az erénycsöszök és morálhősök az író rovására írják az ember eltévelyedését. Wilde keservesen megbűnhődte a vétékét, a puritánok a törvény szakaszainak súlyos alkalmazásával eleget tettek a társadalmi rendnek. Hagyjuk pihenni a sir örök csendjében az író csontjait. Ne háborgassuk pihenését. Az élet királya lekivittelt az élettel. Nincs tovább. Ami ezután következik: az a szeniális író dicsősége. A munkáiban találunk gyönyörűséget és ne kéjelegjünk, ne tobzódjunk a büne ismételt feltárásában.

Csodálatos, de így van. A reklám nagydobjának meg kellett szólalnia, szenzációnak kellett megelőznie a Salomé-t, hogy azt az óriási sikert arassa, amit valójában aratott. Az előadását megtiltották, mert az udvari körök val-

lások érzületét sértette. Azután megengedték a színrehozatalt. A közönség érdeklődése felcsigázódott. Izgatottan várta a darabot. Előadták. A közönség, a szenzációra éhes nagyközönség csalódott: nem azt kapott, amit várt, hanem csodaszép, tüneményes költeményt. Ha azt mondjuk, hogy tetszett a Salome, keveset mondunk. Ha azt írjuk, hogy meghódította a publikumot, banálisak vagyunk. A Salome mély hatása ki nem fejezhető.

Minek kellett a nagyképűeknek, az álszenteskedőknek fontoskodniuk? Minek volt ez? Ki tudna erre megfelelni?!

A Salomé-t le kellene festeni. Óriási vázsonra biborvörös alapot kell az ecsettel varázsolni. Ez felel meg a hangulatnak. Az alaplól szinte kidomborodik a tetrárka palotájának díszes terrasza. Az égen a hold ragyog. Körülötte száz meg száz csillag tündököl. A vörös alap a fátylak fényétől van. Az erkély mögött az óriási ciszterna, amelyben Jochánán törzse élettelenül fekszik. Az erkélyen Herodes áll, buján, vágytól égve tekint Saloméra, aki a kép közepén igéző meztelenségben, tágra nyílt szemekkel, lihegő ajakkal táncol egy ezüst tálcan levő sápadt fej körül, a Jochánán szakálas, élettelen feje körül. Két oldalt a tetrárka udvari népe.

Ez a Salome lefestve. Ez pedig nem mond

semmit. A tragédiának csak egyetlen mozzanata a kép. Az alakok élnek, de mozdulatlanok. Az ecset haszontalan eszköznek bizonyul.

Meg kell zenésíteni a Salomé-t. De csak a zenét halljuk. Egyebet ne lássunk. Lány, epedő dallamok: az ifjú siriai a hercegnőről beszél, ahogyan szerelmes beszélni szokott. Színes az epedő dallam, mert a fiatal szerelmes felruhazza a szíve hölgyét a leggyönyörűbb tulajdonságokkal.

Erőtéljes, határozott hangok hallatszanak. Olyan mint a tuba harsogása. Jochánán hatalmas szózata, amely többször ismétlődik és féltelmet kelt. Késsé tompított a hang, hiszen a ciszterna mélyéből harsog.

Fuvola szólal, mintha rózsabimbók feslenének, mintha a fiatal tavasz zsongása hallatszanék. Hiszen Salome, a tüneményes hercegkisasszony lép be. Így kell lenni. Mástkülönbem nem volna olyan édes a dallam. Ismét a tompított és mégis erőteljes hang: a Jochánán szózata. Majd gyorsabb ütemekben hangzik a szeszélyes zene: Salome kíváncsi, látni kívánja a prófétát. Az erőteljes hang nyíltan harsog: Jochánán megjelenik és szózata zendül.

Tüzes, forró, perzselő dallamok hullámlanak: a Salome szerelmi vallomása. Egét, mint a lobogó lángnyelv: éget és mégis kéjesen körülnyaldos. Ettől kezdve zavarosak a dallamok.

a látszatnak megerősödését csak nem tűri szótlánul a függetlenségi párt. Ha megteszi, keserves kiábrándulás vár nemcsak a népre, hanem a pártra is. A nép pedig nem disztigvál, nem kutatja, hogy ki volt a rabszolgatörvény apja, babája, hanem csak annyit lát, hogy ezt a törvényt olyan parlament alkotta meg, amelyben a függetlenségek többségben voltak.

Ennek a taktikázásnak veszedelmét a függetlenségi párt magáról csak egy módon hátrithatja el. Ez a mód: energikusabban föllépni, belügyi téren a saját programját megvalósítani, mert már igazán nincs különbség a régi és a mostani rend között. Elsősorban sürgetnie kell az általános választójogot, a progresszív adót és az alkotmánybiztosítókat. Három olyan markáns program ez, amelylyel szemben majd az alkotmánypárt és a néppárt volna kénytelen ellentállást kifejteni, illetve az alkotmánybiztosítók dolgában bevallani, hogy nem komolyan követelték azokat. Akkor tiszta lesz a helyzet.

Ha a függetlenségi párt ezt nem teszi: bekövetkezik a tragikuma. A függetlenségi párti Sámsonnak, amíg alszik, a néppárti Delila levágja haját és elveszi erejét. S mire Sámson fölébred, talán késő lesz, s a tragikuma rohamosan viszi a vég, a pusztulás felé, a mikoron túl csak a mesékben fog élni, hogy volt egyszer egy párt, egy szép párt, egy sajnálni való párt.

TÁVIRATOK.

Nagy hajókatasztrófa.

Pétervár, április 22. A Neva egyik partjáról a másikra haladó Archangelszk gőzös a múlt éjjel jégtáblákkal ütközött össze, léket kapott és gyorsan elsüllyedt. A hajó fedélzetén 60 ember volt, legnagyobb részt munkások, akik közül eddig csak 11 ember menekült meg.

Pétervár, április 22. Az Archangelszk Névagőzös elsüllyedéséről szóló első rendőri jelentés némileg tulzott, amennyiben a legujabb megállapítások szerint huszonöt ember veszítette életét. A katasztrófa késő éjjel, vak sötétségben történt, óriási hózivatarban. A Ladoga-tóból jövő jégtáb-

lák hirtelen rendkívüli erővel tódultak lefelé a Néván és körülvették a gőzöst, melynek kormányzója a gőzgép régi szerkezete miatt nem adhatott hirtelen ellengőzt és ki sem térhetett az utat elzáró jégtáblák elől.

Miniszter nélkül.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnökletével ülést tartott, melyen a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása volt a napirend. Számos módosító felszólás után a vitát megszakították. A Ház ezután elhatározta, hogy üléseit meghosszabbítja.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 22.

Kárba vész minden elnöki intés. Az ülés elején ma nincsenek a Házban összesen huszan. Pedig ma reggelre mindenki várt érdekes politikai eseményt. Mindenki várta, hogy az ülés elején nyilatkozzon fog Kossuth Ferenc, hogy válaszoljon Beck báró osztrák miniszterelnök szombati nyilatkozatára a kiegyezés dolgában.

Kossuth azonban nem nyilatkozott. Nem volt érdemes az üres padosorok előtt. Sőt, mi több: Kossuth el se jött. A miniszterek közül senki sem erőltette meg magát annyira, hogy eljőjön, csupán Apponyi Albert busult az üres bársonyszékek között. Őt is majdnem leszavazták az alkotmánypártiak. Még szerencse, hogy Justh Gyula ovatos volt és gyorsan félbeszakította a vitát. Ilyesmiken mulik egy-egy részleges kabinetválság.

Részletes tudósításunk:

(A ragaszkodás szelleme.)

Justh Gyula elnök pontban tíz órakor megnyitja az ülést. Napirenden van a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslat.

Okolicsányi László: A 17. szakaszhoz Csernoch olyan módosítást ajánlott, melyet ő is helyesnek tart. Nem elég, hogy a törvény csak annyit kívánjon meg a tanítóktól, hogy a növendékekben a magyar nemzethez való ragaszkodást erősítse. A következő módosítást adja be:

Ezen szavak után: „a magyar nemzethez való ragaszkodás szellemét” — tétessenek a következő szavak: — és a magyar nemzethez való tartozás tudatát, valamint a valláserkölcsei gondolkodást tartozik kifejleszteni és megerősíteni.” Ez a kifejezés felelne meg az 1868. évi

s ebből a zajból felsíkoit a hegedű. A katonák pajzsokkal szétzúzzák az észbontóan szép hercegkisasszonyt. A hangszerek elnémulnak: vége a tragédiának.

Zenei hangokkal sem lehet a Salome históriáját megalkotni. A dallamokból csak sejteni lehet az egyes változó jeleneteket. Nem ez a tökéletes Salome.

Wilde Oszkár alkotása a tökéletes: festmény, zene és pezsgő élet egyszerre. Ahogyan az alakokat beállítja és csoportosítja: az festmény. Ahogyan beszélnek, követelnek, dacoskodnak, ahogyan Salome a raffinált szerelmi vallomását káprázatos modulációiban elmondja: kész muzsika, amelynek színe, pezsgő eleven-sége van. A színjáték pedig maga a lüktető élet, telve szenvedéllyel, sóvárgással, daccal és perverzítással. Csakis ilyennek lehet elképzelni a Salomét, ahogy azt Wilde megalkotta.

A hozzáértők lelkében viharos tragédia fog lezajlani, ha a színészek úgy fognak játszani, ahogyan kell, ha eltalálják a hangulatot, ahogyan Wilde elképzelte azt. Természetesen a színészeknek nagyon jól kell tudniok a szerepüket, hogy az előadás peregen és ne legyen inozaiszerű. A sugónak erre az egy estére adjanak szabadságot.

XLIV. törvénycikknek is. Kívánja azt is, hogy az iskolákon magyarnyelvű felírás álljon.

Pop Cs. István: Ellenzi a módosítás elfogadását, mert politikai célok szolgálatába hajtáná a tanítókat.

Nagy Sándor: Mivel a szakaszban foglalt kötelesek elmu asztásának szankciójáról a javaslat nem intézkedik, olyképpen kéri azt módosítani, hogy a szakasz szerint felmerülő kibágások elbírálásánál az általános kibágási büntetőtörvénykönyv intézkedései irányadók.

Apponyi Albert gróf: Okolicsányi és Csernoch egyesített módosításához és Okolicsányinak a magyar nyelvű felíratra vonatkozó módosításához hozzájárul. A magyar nyelv államnyelv, privilégiumot bír anélkül, hogy érvényesítése az iskolafentartók érdekeibe ütköznék. A magyar nyelv az, melyben az egységes magyar nemzet fiai egyesülnek. Zakariás módosítása az iskolafentartók jogát biztosítja, mikor a történeti képek kifüggesztésére nézve az iskolafentartók kötelező meghallgatását kívánja törvénybe iktatni. Goldis módosítását nem fogadja el.

A Ház a szakaszt Vertán előadó rövid hozzászólása után Okolicsányi, Csernoch, Zakariás és Nagy Sándor módosításaival fogadta el.

(A korrektség.)

A tizenharmadik szakasznál

Bozóky Árpád szólalt fel. Elmondta, hogy a képviselőház többségének az a meggyőződése, hogy a nemzetiségi törvényt okvetlenül el kell törölni. Eppen azért nem tartja célszerűnek, hogy ebben a törvényjavaslatban egy ugyan még meglevő, de nemsokára eltörendő törvényre tétessék hivatkozás. (Helyeslés.) Nem tartja megokoltnak azt a gavalléros eljárást, melyet a magyarság a nemzetiségekkel szemben támaszt. Több példát hoz fel az oláh intelligencia visszaéléseiről. Ilyen értelemben módosítást is nyújt be a szakaszhoz.

Viad Aurél: Visszautasítja Bozóky fejtegetéseit s ecseteli a viszonyokat, melyek az oláh iskolákban vannak. A nemzetiségi képviselők korrekte viselkednek.

Bozóky Árpád: Mint a poloskák!

Sümei Vilmos: Példa rá Vajda Sándor.

Viad Aurél: Az ország fele lakosságának sorsát különben sem lehet tizenöt vagy huszonöt képviselő viselkedésétől függővé tenni. Indítványozza a szakasz törlését.

(A Nagy szónok.)

Nagy György elmondja, hogy sok erdélyi iskolában a magyar anyanyelvű gyermekeket erőszakkal tanítják meg az iskolákban oláh nyelvre.

Elnök: Kéri, beszéljen a 18. szakaszról.

Nagy György: Eppen most akarok egy hasonlat keretében áttérni a szakaszra. (Nagy derűtség.) Arról beszél, hogy az oláh pópák 2-3 forintot is kérnek hivatásukért egy anyakönyvi kivonat kiállításáért.

Elnök: Ez csakugyan nem tartozik a szakaszhoz!

Nagy György: Egy pár gyakorlati példát.

Elnök: De csak a szakaszt világíthatja meg velük!

Nagy György: Elfogadja Bozóky indítványát.

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

(Az üléseket meghosszabbítja.)

Szünet után.

Goldis László: A nemzetiségi törvények e szakasz ellen van a legtöbb kifogásuk. Elfogadja Viad módosítását. A maga részéről stílárius módosítást ajánl.

Damján Vazul azt bizonyítja nagy hosszadalmassággal, hogy a javaslat intézkedései szerint nem lesz sikeres a magyar nyelv tanítása, de viszont e miatt sikertelen lesz az egyéb tárgyak tanítása is.

Nagy Ferenc minden szempontból helyesli a törvényjavaslatot, de azt föl kell említenie, hogy a javaslat szerint a nemzetiségi gyerekek kedvezőbb helyzetben lesznek, mint a magyarok. Azt a módosítást ajánlja, hogy akárhány magyar nyelvű gyerek jár is a nemzetiségi iskolába, az ő tanyelvük okvetlenül a magyar legyen.

A Ház ezután elfogadta Sággy Gyula indítványát, mely szerint az ülések ideje a tanítói javaslat tárgyalásának tartamára 3 óráig meghosszabbíthatik.

Az eroteljes hangok: Jochanan visszautasításai, a vérbizsergető, forró dallamok: Salome szerelmi vallomása, váltakoznak egymással. Egyszerre, mintha a hegedű egyik hurja elpattant volna: az ifju szíriai megöli magát. A buja vallomást ez a pillanatnyi diszharmónia sem zavarja meg. Most sirnak a hegedűk: Heródiás apródja elzokogja legjobb barátját, az ifju szíriait. A sirást elnyomják a harsonák rivalgásai: Heródes és az udvar közeledik. Halk, sejtelmes zene: Heródes tragédiát jósol.

Zürzavaros hangok hallatszanak, mintha az összes hangszerek külön-külön mást mondanának. A zsidók veszekednek az isten lényegéről. Bántó és utálatos ez a hangzavar. A hangszerekből könyörgő dallamok fakadnak: Heródes kéri Salomét, hogy táncoljon. A citera dacosan peng: a hercegnő megtagadja a kérést. Ez az ária több ízben ismétlődik, végre buja tánczene hallik. Salome eljára az észbontó táncot és Jochanan fejét követeli ezüsttálcán. A hegedű mélyéből elfojtott sikoltás ordít és Jochanan feje a hóhér bárdja alatt a ciszterna fenekére hull. S most valami tébolyítóan tüzes dallam zug, amelyben benne van a kelet minden sóvárgása, perzselő tüze. Ez a dallam felkorbácsolja a vért, belemarkol az idegekbe és megfekszi a kedélyt, amelyet kéjes álomszerű le-targiába ringat. Salome szerelmet vall a törzs-telen, véres, halovány fejnek. A hangok egyszerre megváltoznak. A cintányérok csengenek

Zselénski gróf a kormány ellen.

Vásárhelyi László emlékezete.

A gazdasági-egyesület közgyűlése

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület vasárnap délelőtt tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelynek ünnepi jellegét adott *Vásárhelyi László* volt orsz. képviselőnek, az egyesület újjászervezőjének emlékét megőrkítő márványtábla leleplezése. *Vásárhelyi László*nak, az országos hírű kitűnő mezőgazdának érdemeit *Dálnoki-Nagy Lajos* dr. alispán méltatta magasan szárnyaló ünnepi beszédben. Az ünnepelésre egybegyűlt több száz főnyi gazdaközönység soraiban volt *Károlyi Gyula* gróf főispán, *Varjassy Lajos*, Aradváros polgármestere, *Urbán Iván* volt főispán, *Vásárhelyi József* egyesületi elnök-igazgató és *Vásárhelyi Dezső* orsz. képviselő, *Vásárhelyi László* fiai, *Friebeisz Miklós* és *Kintzig János* alelnökök, továbbá *Kazy József* miniszteri tanácsos, *Darányi Ignác* földmivvelésügyi miniszter képviselője.

A közgyűlésnek másik kiemelkedő eseménye volt *Zselénsky Róbert* gróf egyesületi elnöknek megnyitó beszéde, amelyet az emléktábla leleplezése után mondott és amelyben a magyarországi agrár-viszonyok sivárságát fejtegette és élesen kikelt a föld mobilizációja és a *laza* belpolitika ellen. Az önálló vámtérület ellen *Zselénski* ezuttal nem beszélt, mert az aradmegyei koalíciós gazdaközönység szinte egyértelműleg a gazdasági függetlenségünk híve és ezért a gróf nem akart szembehelyezkedni az egyesület tagjainak fölfogásával.

Az aradmegyei gazdaközönység ünnepéről az alábbi tudósítást adjuk:

(Az emléktábla leleplezése.)

Reggel kilenc órakor nyitotta meg *Zselénski Róbert* gróf a gazdasági egyesület közgyűlését a vármegye háza dísztermében. A néhány százas elnöki megnyitó beszéd után a több száz főre rugó gazdaközönység *Zselénski* gróffal és *Kazy József* miniszteri tanácsossal az élén a gazdasági egyesület székháza elé vonult, ahol a *Vásárhelyi László* emlékét megőrkítő márványtáblát leplezték le. Az ünnepi beszédet *Dálnoki-Nagy Lajos* alispán tartotta. A gondolatokban gazdag, költői szárnyalású gyönyörű beszéd nagy hatást tett az ünnepelő közönsegre. Az emléktáblának szövege az alábbi:

Ezen emléktáblát emelte
az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület
kézdivásárhelyi
Vásárhelyi László urnak
az 1904. évben elhalt
nagyérdemű elnökgazgatójának
az egyesület újjáalkotójának
áldásos emlékére
hálás kegyelet jeléül.

Az emléktábla leleplezése után az egyesület tagjai visszatértek a vármegye házára, ahol megkezdődött a rendes közgyűlés.

(Zselénski az agrárkérdésről.)

A közgyűlést délelőtt tíz órakor nyitotta meg *Zselénski Róbert* gróf. Nyitó beszéde elején rámutatott arra, hogy 1867. óta a mezőgazdasági osztályok stabilizálása érdekében igen kevés történt. Hogy mennyire egészségtelennek tartja az agrárviszonyokat, néhány tényre mutat rá. Olyan nagy a földnek ára, hogy ez semmiképpen sem áll arányban annak jöve-

delmével. A föld értéke egyre növekedik, ezzel szemben annak hozadéka kedvező esetben stagnál, a legtöbb esetben apad.

Ennek az egészségtelen állapotnak főokát abban látja, hogy a megtakarított tőkék javarészt pénzintézetekre bízzák, ezek pedig betéteiknek olyan elhelyezésére törekednek, amelyben azokat betáblázás útján biztosíthatják. A pénzintézetek nagy versenye folytán oda jutottunk, hogy számtalan birtokot több jelzálog terhel, mint amennyit a birtok tényleg ér. Miután zsaroló gazdálkodással még mindig ki lehet annyit csikarni, amennyi a kamatok és törlesztési rátaik kifizetésére kell, az ilyen birtokok is vevőre találhatnak s így a birtokok irrealisan emelkednek. Az észnelküli földvásárlási kedv, amelyet még fokoz a gomba módra keletkező parcellázó bankok parcellázása, szintén hozzájárulnak a föld egészségtelen mobilizálásához, a földárak okadatlan emelkedéséhez, az agrárválság fokozásához. A földnek egészségtelen mobilizációja, a földhozamnak stagnációja mellett, melyek nagyrészt merkantillista irányú, valóban azonban radikális közgazdasági és *felette laza belpolitikának* szüleményei, ott van a szociál radikálizmus, mely egyre jobban dülja föl az ország belbékéjét, munkakedvét, virágzásának lehetőségét.

Áttér ezután az ausztriai választások agrárius mozgalmaira. Az osztrák agráriusoknak az a választási riadója, hogy minden birtokost, aki szociáldemokratára szavaz, ki kell zárni az agráriusadalom köréből. Az osztrák agráriusok eddig is uralkodó tényezőként szerepeltek a Reichsrathban s programjukból sokat meg is valósítottak. Most pedig minden jel arra mutat, hogy az eddiginél jóval hatalmasabban fognak kikerülni a májusi választásokból. Majd a németországi agráriusok hatalmáról beszélt.

Ezek után összehasonlította az osztrák és német agráriusok helyzetét a magyar agráriusokéval és azokét siralmasnak találta, mert a jelenlegi képviselőházban is nagyon kevés híve van a mezőgazdasági érdekeknek. Beszéde végén *Vásárhelyi László* érdemeit méltatta s ezután a közgyűlést megnyitotta.

(Folyó üggyek)

Majd *Keller Iván*, az egyesület ügyvezető titkára felolvasta az igazgató-választmánynak az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentését. Ezután 5 megüresedett igazgató választmányi tagsági helyet töltöttek be. Az igazgató választmány új tagjai lettek: *Vajda Zsigmond*, *Gutzjahr Mihály*, *Gramling Alajos* és ifj. *Konopi Kálmán*. Végül 200 nyereménytárgyat soroltak ki a gazdák között.

Meggyilkolt aradi Don Juan.

Gájkülváros remét agyonverték.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Az aradi rendőrségnek tegnap örömnapja volt. Vasárnap este ugyanis agyonverték Gájkülváros legveszedelmesebb emberét, aki temérdek dolgot adott a rendőrségnek. *Tornyán Jócának* hívják a meggyilkoltat. Réme volt a gájiaknak s majdnem minden napon meggyült a baja a rendőrséggel. Garázda, kötekedő ember hírében állott. Este felé mindig lesbe állott és minden ok nélkül megtámadta a járó kelőket. Különösen a gáji földmivelők családi békéjét szerette feldulni. Alig volt egy legény ebben a városrészben, akinek szeretőjére ki ne vetette volna a hálóját *Tornyán*. A gáji legények boszut forraltak a *Don Juan* ellen s csak a kedvező alkalmat várták.

Az alkalom nem késett sokáig. Szombaton éjjel a ségai Iskola-utca 14. szám alatti Jankiféle korcsmában nagy multság volt. A mulatok soraiban a gáji fiatalság tekintélyes számban volt képviselve és nem hiányzott természetesen *Tornyán Joca* sem.

A hangulat borozgatás közben mindjobban emelkedett. Sértő szavak röpködtek egyik asztaltól a másikhoz. A legényekben felülkerekedett a virtus és tettelegességre került a sor.

Székek, poharak, tányérok röpültek a levegőben.

Egy jól irányzott sörös üveggel állítólag *Nézin Áron* úgy vágta fejen *Tornyánt*, hogy a hatalmas ütés folytán eszméletlenül terült el a földön és nemsokára meghalt.

A verekedő legények erre kerekelt oldottak. A vendéglős az esetről nyomban értesítette *Rámer István* gáji rendőralkapitányt, aki *Moldován Ödön* központi rendőrhadnaggyal a verekedők közül hármat letartóztatott és a t nap délelőtt folyamán átkísértette őket a kir. ügyészség börtönébe.

A meggyilkolt holttestét az alsó temető halottas kamrájába szállították. *Domonkos László* kir. vizsgálóbíró elrendelte az áldozat holttestének felboncolását.

Tornyán több ízben be volt zárva. Éppen szombaton került ki a rendőrség börtönéből, ahová verekedésért és egyéb kihágásért 28 napra zárták el.

A csanádapácai mentőakció.

Bartha István új sikasztása.

Elmenni a pápáig.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Bartha István, Csanádapáca telepés-közönségnek bünsöz kezü plébánosa még vizsgálat fogságban ül a szegedi ügyészség fogházában.

A kártya, nagyuri passziók szenvedélye által megtévelyedett, rendkívül agilis és képzett plébános szomorú magányából sűrűn írogatja leveleit, melyekben volt pártfogóit, barátait, de különösen az országos hitelszövetkezet igazgatóságát arra kéri, mentsek meg a teljes erkölcsi tönkretételről, adjanak módot neki a kiszabadulásra és ő erősen reméli, hogy sikerülni fog a Népbankot, a kezességet vállaló igazgatósági tagokat, sőt a községet is a teljes anyagi károsodástól megmentenie.

„Az írott szó és érv”, írja leveleiben *Bartha*, jól tudja mindenki, nincs oly hatással bárkire is, mint az élőszó. Ha az ügyek állását, terveit pártfogóinak, barátainak élőszóval előadhatja, kizártnak tartja, hogy segínyt ne nyujtanának arra, hogy egy lelkeszt és ember megmentenek. Adjanak szabadságot, írja el keseredetten és mindent jóvátesz.

E leveleknek, mint *Bartha* is jól jegyzi meg, eddig kevés az eredménye. Azonban a község lakosságának és a pénzügyi ügyeknek teljes szanalására és a szegény nép tönkretételének megakadályozására a segélyakció részben már régebben megtétezt, részben pedig ma is folyamatban van.

Első volt a segélynyújtásban, amint mi az már irtuk is, *Wenckheim Frigyes* gróf. A újabb akciót *Sulyok István* jelenlegi apáca plébános indította.

Részben sikerültnek mondható terve *Sulyok* plébánosnak az, hogy a dúsgazdag csanádapácai káptalan, mely milliókat kamatoztat, 8 és 10 százalékos tőkét fővárosi és temesvári pénzügyi intézetekben, bocsásson 1/3%-al magasabb kamattal mellett 1 millió koronát a teljesen róm. káptalan apácai nép ügyeinek rendezésére és segélyezésére s azt helyezze el a békéscsabai tőkés karékpénztár egyesületnél, mely aztán a keletért megtartana magának 10%-ot, a nagyot kamattöbblet pedig a *Bartha* okozta veszteségek fedezésére az apácaiaknak jutna. Ilyenformán hat-hét év alatt a lelkeszt tekintélyen megtett csorba áldást hozóan ki lenne reparálva.

Sulyok már bírja a püspöki aula ígéretét, hogy megvalósításához. Hogy azonban ne csak az ígéretnél maradjon az ügy, *Apponyi Albe*

kultuszminiszter biztosította jóindulatát, sőt ha kellene, a király és a pápa elé isfolyamodni fog.

Bartha Istvánnak különben most egy újabb sikasztása került napfényre a napokban.

Mikor még Bartha szerepléseinek, népszerűségének csúcspontján állt, a csanádapácai iskola építették. Az építési költségből, amely közadakozásból gyűlt össze, megmaradt néhány ezer korona, amelyet Bartha, mint az iskolaszék elnöke, vett magához. Ennek az összegnek az volt a célja, hogy abból fedezzék az iskola javítási költségeit. Bartha a pénzt az általa alapított bankban helyezte el s a betétkönyvet, miután bemutatta az iskolaszéknek, magánál tartotta.

Telt-múlt az idő, a csanádapácaiak megfelleltek az iskolafentartási összegről. A napokban a tanító kérvényt intézett az iskolaszékhez, hogy javíttassa meg az iskola fedelét. Az iskolaszék tagjai fedezetet kerestek a javítási költségekre, mikor valakinek eszébe jutott, hogy hiszen ezen célra pár ezer korona van elhelyezve a bankban. Mikor utána néztek a dolognak, meglepődve tapasztalták, hogy az egész összeget felvette Bartha és a saját céljaira fordította. Az iskolaszék erre nyomban jelentést tett a fogoly lélekész ellen, akit a napokban hallgatott ki a vizsgálóbíró. Bartha előadta, hogy a pénzt nem sikkasztotta el, hanem kiadta az iskola pótmunkálatainak fedezésére. Ezen állításának igazolására tanukat jelentett be, akiket szintén ki fog hallgatni a vizsgálóbíró.

Gyilkosság kedvtelésből.

Megölt és összeszúrkált hivatalnokok.

A legsötétebb Budapest.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 22.

Főhíborító büntény ügyében folytat nyomozást — amint fővárosi tudósítónk jelenti — a budapesti rendőrség. Szombatról vasárnapra virradó éjszaka egy részeg munkásokból álló társaság a Szegényház-téren *puszta kedvtelésből* orozva megtámadott egy magánhivatalnokot és *agyonszúrta*. Pár perccel később ugyanez a társaság a Huszár-utca sarkán *leszurta a kereskedelmi bank egyik főtisztviselőjét*. A rendőrség a merénylők egyikét már vasárnap elfogta, a többiit nyomozzák. Az eset részletei a következők:

Szombatról vasárnapra virradó éjszaka Herz Dezső 20 éves magánhivatalnok Nefelejts-utca 17. számú lakására igyekezett. Háromnegyed 12 óra volt, amikor a Szegényház-térre ért. Gyanútlanul ment végig az elhagyatott sötét utcán, s amikor a protestáns imaház elé ért, részeg emberekből álló társaság vette körül. Az egyik részeg egyenesen neki dőlt, majd kést rántott elő és az ártatlan, békén haladó embert melibe szúrta. Herz nyomban élettelenül összeesett. A támadók erre futásnak eredtek. A merényletet messziről látta Csörge Ferenc sőtösegéd. Futva sietett a megtámadott segítségére. Amikorra azonban odaért, már későn volt. Csörge a menekülők után kiáltott:

— Gyilkosok! Ezt az embert leszúrtátok. Erre a merénylők meggyorsítva futásukat, eltűntek a templom mögött. Csörge kiáltásaira rendőrök érkeztek, akik nyomban a mentőkért telefonáltak és az esetről értesítették a főkapitányságot. Amíg a rendőrök a leszúrt Herz körül foglalatostkodtak, a Szegényház tér másik oldaláról rémes kiáltások hallatszottak:

— Segítség! Gyilkosok! Megszúrtak!

A rendőrök odasiettek. A Huszár-utca és

Munkás-utca sarkán egy uri embert találtak, aki több helyen vérzett. Ez az uri ember Heimann Artur, a Kereskedelmi Bank főtisztviselője volt. Elbeszélte, hogy színházban volt egy barátjával és annak feleségével. Színház után vacsorázni mentek, majd fél 12 óra felé hazaindultak. Barátja a szakadó esőben azt ajánlotta, hogy üljenek kocsiba. Ő azonban nem akart kocsin hazamenni és így gyalogosan mentek végig a Huszár-utcán. Amikor a Munkás-utcahoz értek, egy csomó részeg ember jött velük szembe. Barátja es felesége letértek az utca közepére, ő azonban a járdán folytatta útját. Amikor a részeg emberekhez ért, érezte, hogy a jobb karján megszúrták. Erre futásnak eredt és segítségért kiáltott. Az egyik támadó üldözőbe vette, kezében magasra tartva a kést, a többi pedig kiabálta:

— Szurd le! Szurd le!

A támadó el is érte és kést jobb oldalába szúrta. A szurás oly erős volt, hogy a kés benne maradt a negyedik és ötödik borda között. A támadók ezzel a Rákóczi-ut felé elszaladtak. A rendőrök a mentőket akarták hívni, de Heimann kocsiba ült, a Rókus-kórházba hajtatott, ahol a sebet bekötötték. Heimann azután Izabella utca 4. számú lakására ment, ahol most betegen fekszik. Ezalatt megérkezett a főkapitányságról az ügyeletes rendőrtisztviselő és rendőrorvos a Szegényház-térre. A rendőrorvos megvizsgálta Herzet és megállapította, hogy a szerencsétlen ember nyomban a szurás után meghalt. A kés a szívet döfte keresztül. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. Csörge vallomása szerint a támadók négyen voltak.

A rendőrség nyomban széleskörű vizsgálatot indított. Nagyon valószínű, hogy a merénylők ugyanazok voltak mindkét esetben. A nyomozás során a rendőrség vasárnap délben le tartóztatta Varga János alsó-boldogasszonyfalvi születésű 20 éves malommunkást, aki beismerte, hogy ő volt a gyilkos. Részegen ment hazafelé és puszta kötekedésből nekiment Herznek. Amikor látta, hogy az kitér előle, beleszurta a kést. A másik esetről Varga nem akar tudni s azt mondja, hogy a merénylet után megijedt és elvált társaitól. A gyilkost a rendőrség le tartóztatta.

TANÜGY.

(—) Az iskolaszék ülése. Arad sz. kir. város községi iskolaszéke április hó 25 ikén, csütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kistermében rendes havi ülését tartja. A tanácskozás tárgyai:

1. Lukács Károly volt aradi lakos kérelme, három gyermeke után a folyó iskolai év második felére előirt tandíjnak megfizetése alól való felmentése iránt.
2. Kovács Ferenc aradi lakos kérelme, a második félévre fizetendő 14 korona tandíjnak elengedése iránt.
3. Arad szab. kir. város tanácsának végzése, a városi községi iskolákhoz egy külön tornatanítói állás rendszeresítése iránt hozott közgyűlési határozatnak jóváhagyása tárgyában.
4. Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának határozata, a községi tanítók korpótlékának fedezésére kért állami segélynek nem engedélyezése és ez iránt a jövőben teendő előterjesztés tárgyában.
5. Arad megye kir. tanfelügyelőségének átiratai, az aradi községi polgári fiu és leányiskola tanerők fizetésének kiegészítésére engedélyezett állami segély összegéről s azok részére történt utalványozásáról.
6. Ugyanannak átirata, a csipkeverési tanfolyamnak a női ipariskolánál való életbeléptetése iránt.
7. Jelentés a községi iskolákban beszédett szertárdíjak összegéről s azoknak mikénti felosztása iránti javaslat.
8. Az iskolafelügyelő bemutatja számadását az Erzsébetvárosi községi elemi fiúiskola felszerelésére utalványozott 800 korona előleg felhasználásáról.
9. Az aradi m. kir. állami gyermekmenhely igazgatóságának kérelme, hogy az annak kötelekéhez tartozó és a községi iskolákba járó tanköteles gyermekek után 800 korona tandíjatalányt fizethessen.
10. A Haszín-

ger-utcai elemi leány- és az Erzsébetvárosi elemi fiúiskola igazgatóságának kérelme, a virágápoláshoz illetve kertműveléshez szükséges tárgyak és eszközök beszerzése iránt. 11. Az elnök előterjesztése, a hosszabb ideig helyettesítő kisegítő tanítónok napi díjainak mikénti folyósítása iránt.

Cipész-sztrájk Aradon.

A festősegédek nem sztrájkolnak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Alig szűnt meg a kereskedelmi alkalmazottak sztrájkja, az aradi szervezett munkások egyik szakcsoportja, a cipészek ma reggel *sztrájkba állottak*. A cipézmunkások már régebben foglalkoznak a sztrájk eszméjével, amelyet a mai napon meg is valósítottak. A sztrájk onnan indult ki, hogy a cipézmunkások egységes munkabért követeltek, amit a munkaadók nem teljesítettek.

Az iparhatóság tegnap délutánra hívta össze a munkaadókat és a cipézmunkásokat békéltetési tárgyalásra. A munkások előadták követeléseiket, mi e a cipézmesterek kijelentették, hogy azokat nem adhatják meg. Az eredménytelen tárgyalás következtében a cipézmunkások ma reggel nem is léptek már munkába, s a sztrájkot ma délelőtt bejelentették az iparhatóságnak, amely holnap délutánra tüzti ki a békéltetési tárgyalást. A cipészsegédek sztrájkanyagja a Munkás Otthonban van.

Megirtuk, hogy az aradi festőmesterek kizárták munkásaikat, mert ezek a múlt évben kötött egyezséget nem tartották be. Szombaton megtartott ülésükön kimondották a mesterek, hogy a munkásokat nem az egyezségben megjelölt feltételek szerint veszik fel.

Az iparhatóság azt hitte, hogy a festősegédek sztrájkba fognak állani s ezért békéltetési tárgyalást tüzött ki, amelyre azonban sem a mesterek, sem a segédek megbízottai nem jöttek el. A segédek ma délelőtt beadványt intéztek Sarlót Domokos főkapitányhoz és kijelentették, hogy részükről sztrájk nincsen, csak *munkanélküliség*.

Ez a munkanélküliség nemsokára azonban meg fog szünni, mert a mesterek minden segédjüket visszafogadják, de nem az egyezségben megjelölt alapon.

Az Aradi Építőiparosok Szövetsége ma délután Reisinger Sándor elnöklése alatt ülést tartott s ebből kifolyólag a következő komünikét adták ki:

Az aradi építőiparosok szövetsége a szobafestő- és mázolósegédek zárlata kapcsán állítólag a Glück József cég volt személyzete nevében kibocsájtott röpvire vonatkozólag az igazság érdekében szükségesnek tartja a nagyközönség tudomására juttatni, hogy e röpvit *tudva erkölcstelen alapon áll*, midőn szemenszedett valótlanságokkal kísérli meg a sztrájkot indokolni s nem áttal egy köztisztelőben álló iparospolgárt megrágalmazni. A szobafestők sztrájkja nem azért támadt, mert Glück József nem alkalmazott volna két idős, régi munkást, de abból keletkezett, hogy Glück egy olyan — különben a szervezet kötelekébe tartozó — vidéki segédet vett munkába, aki elmulasztotta a szervezet tiltó utasításának átvételét s a két segédet Glück a szervezet követelése dacára elbocsájtani vonakodott. Az aradi építőiparosok szövetsége e minősíthetlen eljárás ellen felveszi a becsületes küzdelmet s a rendelkezésére álló eszközökkel mindent elkövet, hogy a méltatlanul megtámadott munkaadók tisztességét az erőszakos eljárással szemben megvédelmezze és a munkásszervezet ama célját, hogy az ügyesebb-

segédeket Aradon a munkába lépéstől eltiltsa, meghiusítsa. Az építőiparosok szövetsége arra kéri a t. közönséget, hogy a méltatlanul és jogtalanul megtámadott, személyzetével köztudomásúlag mindig a leghumánusabb bánásmódot tanusított munkaadót támogatni és megrendeléseit lehetőleg elhalasztani szíveskedjék. A szövetség a legrövidebb idő alatt gondoskodni fog arról, hogy a megrendelő közönség igényeit a Glück-féle műhely is kielégíthesse, valamint az összes szobafestő- és mázóiparosok akadálytalanul folytathassák működésüket. Ezért a Kohn Sámuel féle üzem-műhelynek mellőzését s a közönség rövid idejű türelmét és elnézését kéri tagjai érdekében a szövetség.

Fábry Sándor megválasztása.

Az A. cs. e. v. új vezérigazgatója.

Új vasutak a megyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Az Aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága vasárnap délelőtt tartotta azt a nagyfontosságú ülését, amelyen Vársárhelyi Béla utódjául Fábry Sándor dr.-t, Békésmegye és Hódmezővásárhely főispánját választotta meg vezérigazgatónak. Az igazgatóság teljes egyértelműséggel fogadta a végrehajtó bizottságnak javaslatát és osztatlan lelkesedéssel emelte Fábry Sándort a kiválóan képzett, nagy koncepciójú egyéniséget igénylő állásba. Az új vezérigazgató választását megköszönő magvas és lendületes beszéde a legjobb hatást keltette az igazgatóság tagjainál, akik jelentős határozatukkal a vasúttársaságnak további kitűnő vezetését és irányítását biztosították.

Az igazgatóság ülését Meskó Sándor volt főispán, igazgatósági alelnök délelőtt 10 órakor nyitotta meg. A megjelentek üdvözlése után Meskó fölkérte Nachtnébel Ödönt, a végrehajtó-bizottság elnökét, hogy terjessze elő javaslatát a vezérigazgatói állás betöltése tárgyában.

Nachtnébel Ödön ezután a végrehajtó bizottság nevében indítványozta, hogy az igazgatóság válassza meg Fábry Sándor dr. békési és hódmezővásárhelyi főispánt, a kiváló közgazdasági és közigazgatási szaktekintélyt.

Az igazgatóság egyhangulag hozzájárult az indítványhoz és a Fábryval kötendő szerződés ismertetése és elfogadása után Meskó Sándor elnök határozatilag kimondotta, hogy az Aradi és csanádi egyesült vasutak vezérigazgatójának Fábry Sándor dr.-t választották meg.

A határozat kihirdetése után a tanácssterembe lépett az új vezérigazgató, akit a hoszszantartó lelkes éljenzés megszüntével néhány meleg szóval üdvözölt. Meskó Sándor elnök Fábry Sándor ezután a következő beszédben köszönte meg a választást:

Mélyen tisztelt Igazgatótanács!

Őszinte köszönetet mondok a megtisztelő bizalomért, mely a most megejtett választás eredményeként szerény személyemet a nagyfontosságú, felelősségteljes és díszes vezérigazgatói állásra emelte.

Talán feltűnő lehet egyesek előtt, hogy ezen kizárólag közgazdasági vállalat élére olyan egyén állítatik és vállalkozik, ki eddigi egész pályáját a közigazgatás szolgálatában töltötte el, azonban, ha van olyan az igen tisztelt igazgatóság tagjai között, aki az én eddigi törekvéseimet és működésemet figyelemre méltatta, bizonynyal észrevette, hogy egyéni hajlamaim —

közigazgatási tevékenységem keretén belül is — mindig a közgazdasági kérdések felismerésére és megmunkálására vezettek.

A közgazdasági törekvések iránt való egyéni hajlamom vonzott és vonz e hatalmas, tágkörű közgazdasági társulat közhasznú munkálkodásában való részvételre, és az e hajlamból eredő munkakedv, és az úgyszeretet, melylyel az elm táruló új hivatás iránt viselkedtem, biztatnak és bátorítanak arra, hogy a fontos megbízatást elvállaljam.

Jól tudom, hogy az előttem megnyíló új pálya megtörése, óhajtott eredményeinek kivívása mily nehézségekkel jár, hiszem azonban, hogy teljes odaadással minél előbb bele élem magam az új hatáskörbe és két tényező: az úgyszeretet és az erős akarat legyőzendik a kezdet kétségtelenül nagy nehézségeit. Kérem addig jó akaratú elnézésüket. Egyébként nem is teljesen idegen tér előttem a vasutak igazgatósága, mely végül is szintén csak közigazgatás, mert másfél év óta Békésmegye minden vasuti alkotásának munkása, valamennyinek igazgatósági és végrehajtó bizottsági tagja, elnöke vagy alelnöke vagyok, vagy voltam.

Eddig hajlamaimnál fogva foglalkoztam elsősorattal a közgazdasági kérdésekkel. Ezen-tul a hajlamhoz a hivatás érzete is társul és fokozandja munkakedvemet.

Ha úgyszeretetem, igyekezetem és munkakedvemhez az igen tisztelt igazgatóság támogatása is járul, bizton remélem, hogy törekvéseim sikerre vezetnek, s a nagynevű elődeim által megkezdett uton haladva, nagyérdemű igazgatóink által irányítva, vasutunk, mint elsőrangú közgazdasági intézmény, csak erősödni, fejlődni és virágozni fog, — de csakis jó akaratú támogatásukkal, mert bármilyen buzgalommal munkálkodik is egy vállalat élén az egyes ember, igazi eredményeket csakis az összeségnek összehangzott, közös munkája biztosíthat.

Ép azért kérem, és bizton remélem, hogy a midőn kezeimbe teszik le vasutunk jövődjének megmunkálását, e bizalmat, mely ép olyan megtisztelő, mint felelősségteljes nagy feladatokat ró reám, nagyrabecsült és nélkülözhetlen támogatásukkal tetézni szíveskednek.

A mi bölcs szabályzataink egy folytonos közösséget teremtenek meg az igazgatóság és a vasuti tisztviselő között a végrehajtó bizottság gyakori érintkezései és tárgyalásai által. Itt készítjük elő ezentul is terveinket, s remélem, hogy mindnyájunk buzgó igyekezete megteremtendi a további sikereket és fenntartja, fejleszti, előbbre viszi vasutunk érdekeit, s általa egyszersmind eme vidéknek, s eme szép és hatalmas, fejlődésre hivatott városnak javát, melyekkel vasutunk érdekszfárja szorosan összeforrvan van, s amelyeket Önökkel egyetértve szolgálni örömmöm és büszkeségem leend.

A midőn ily értelemben való közös munkára kérem fel igazgató társaimat, nem önmagam erősítését kérem, hanem az egész érdekelttség javát tartom szem előtt, mert mi, kik itt együtt vagyunk, igazgatói minőségünkben, nem mint egyedek szerepelünk, hanem átadjuk énünket a Célnak, az Ezmének, melyet szolgálunk és realizálni óhajtunk, s ez az Aradi és csanádi egyesült vasutak felvirágozása!

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után az igazgatóság a napirendre tűzött egyéb tárgyakat intézte el. Ezek közül a legérdekesebb a pécska—nagylaki és az arad—nagykikindai vasutvonalaknak rendes nyomtávu kiépítése 5,200,000 K. összköltséggel, amelyhez a társaság az érdekelt községektől semmiféle hozzájárulást nem kíván.

A kikapós asszony.

Egy postagyakornok tragédiája.

A gyilkos férj.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 22.

Visszatérítő nagyvárosi életkép, annak minden erkölcsstelségével és szennyével az a házasság és tragikus vége, mely ma a budapesti esküdtszéket foglalkoztatja. A férjet, Vidos István budapesti postadíjnokot szinte beleerőszakolja a házasságba egy szép leány, csak azért, hogy a feslett életet tovább folytathassa és jövedelmesebb legyen az „asszony” voltánál fogva. A nő szülei tudnak az erkölcsstelen dolgokról, sőt azon vannak, hogy a férj is megtudjon mindent, mert a gyámoltalan, szerelmes embernek magától nem akarnak a szemei megnyílni.

(Rendezura ment.)

Vidos 1906. nyarán ismerkedett meg Löwinger Herminával, Löwinger Károly szabó leányával. A multját nem ismerte, nem is kutatta s csak amikor már késő volt, hallotta, hogy a szép nő orfeumi hölgy volt s a rendőrség kevéssel előbb egy garni hotelből állította elő. Az asszony, tüstént a házasság után, brutálisan bánt az urával s követelte, hogy háborítlanul engedje randevukra járni. Január 9-én Löwinger Hermina az udvarlói közül Ulrich Rikárd gépészmérnökkel repült ki a családi fészekből. Mikor Vidos érdeklődött a holléte iránt, ráirvált a velük együtt lakó anyós:

— *Rendezura ment* s ne merjen utána leskelődni.

A férj nagyot nézett, de a kedves anyós újabb kedves bejelentéssel toldotta meg:

— Sőt holnap se menjen utána, amikor a Mücsarnokban lesz a gavallérjával.

Valójában csak ekkor eszmélt a férj s amikor az asszony hazajött a második szerelmi légyottról is, azután pedig még gorombáskodott vele — *agyonlőtte*. Vidos István ma házastársan elkövetett szándékos emberölés miatt (btk. 279. és 280. §-a) áll az esküdtek előtt. A tárgyalóterem zsufolásig megtelt. Délelőtt féltizkor nyitotta meg Zsitvay Leó elnök a szenzációs tárgyalást, melyen a közvádat Vargha József dr. kir. ügyész képviseli, a vádlott védelmét Sós Béla dr. ügyvéd látja el.

(Mi közöd hozzá?)

Vidos István, aki mellett börtönőr áll, elmondja, hogy Nagykanizsán született, rómkat. vallású, 26 éves és díjnok volt a postán. Szegény szülei nem tudták a 6. gimnázialis osztály után tovább taníttatni, feljött a fővárosba és címeiket irt, ebből tartotta magát.

Elnök: Mikor ismerkedett meg Löwinger Herminával?

— 1906. márciusában.

— És mikor kérte meg?

— (Kissé pózolva.) Mondtam ugyan egyszer neki, hogy elvinném, de határozottan kijelenthetem, hogy — ő kért meg engem. S mert ragaszkodott elejtett ígéretemhez, el kellett vennem és augusztus 7-én megesküdtünk.

— Hol laktak aztán?

— Apósomnál, a Dob utca 99. alatt.

— Nem érdeklődött menyasszonya előléte iránt?

— Mert gyanum se volt, nem.

— Ön díjnokoskodott?

— Igen, havi 30 forintért s a nőm is varrodába járt. Eleinte érte mentem esténként, de aztán megtöltötte.

Elmondja ezután Vidos, hogy az asszony, meg anyósa is azt mondogatták, ne fagyos-

kodjék és ne koptassa a cipőjét. Hazajön a fiatal asszony maga is. De bántotta, hogy neje néha este tíz órakor tért haza. Egyszer még később jött, amit azzal okolt meg, hogy főnöke vacsorára hívta valamennyi varrónőjét. Gyanuja támadt, másnap odament s rájött, hogy hitvese valótlant mondott.

— Még rám kiáltott az utcán: „Csibész, mi közöd hozzá!” Ettől fogva a csókjait is megvonta tőlem.

(Tán pénzt is akar?)

Elnök: Ekkor már gyanúsította az asszonyt?

— Még mindig nem.

— A gépészmérnökkel sem?

— Mindenesetre feltűnt egyszer, hogy a kávéházban asztalunkhoz hívta a mérnököt, bemutatta és aztán a *nyájasságokat neki duplán osztogatta* . . . (Derűtség.)

Rátért most a vádlott a tragikus esetet közvetlenül megelőző időre. Január 9-én, amint hivatalából hazaért, a feleségét nem találta; az anyósa tudatta vele, hogy „Hermina randevúra ment”. Másnap is — tette hozzá — el fog menni a Mücsarnokba, de majd ne zavarja ott.

— Ezen — folytatta a vádlott elérzékenyülve — gondolkozni kezdtem. Az bántott, hogy milyen őszinte, tisztességes és jó voltam én Herminához és mennyire „elhidegült” ő én tőlem. Elhatároztam, hogy *öngyilkos* leszek.

Elnök: Mikor volt ez?

— Január 10-én délután. Feleségem a gallyal távol volt. Mikor hazajött, azt mondta, ha békétlenkedem, elválhatunk és oda szólt az anyjának: „Hallod mama, tán még pénzt is akarna ez a csirkefogó!” Én csak bámultam s mindjobban elkeseredtem. Hermina ekkor megint rám kiáltott: „Fizess előbb a papának, amiért itt ettél és laktál ebben a hónapban, aztán 15-én mehetsz!” Egyidejűleg pedig kiszórta a ruháimat. A fekete öltönyömmel a zálogházba futottam és vettem 8 koronáért egy revolvért. Mikor visszatértem. Hermina megrugdalta a földön levő tornaruhámat:

— Itt van ez a rongyod is!

— Ekkor elsötétült előttem minden — fejezi be zokogva Vidos — azt se tudom, mit tettem és csak a rendőrségen hallottam, hogy *agyonlőttem a feleségemet*.

Az elnök konstatálja, hogy már az első lövés megölte Löwinger Herminát. Tűstént az első lövés eldördülése után az öreg Löwinger odarohant, ki akarta csavarni a revolvért Vidos kezéből s ekkor még három lövés hangzott el. Az egyik golyó Vidos ruháját horzsolta s amint mondja, magát is el akarta emészteni.

Az esküdszék háromnegyed órai tanácskozás után hozta meg verdikjét. Az esküdtek a vádlottat *nem bűnösnek* mondták ki s a törvényszék a felmentő verdikt alapján a vádlottat felmentette és azonnal szabadlábra helyezte. Az ügyész semmiségi panaszt jelentett be az ítélet ellen. A nagyszámu hallgatóság a felmentő ítélet kihirdetése után lelkesen megéljenezte az esküdtbírósgot.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület f. évi április hó 29-én délután 4 órakor — a városháza tanácstermében (I. emelet jobbra) tartja évi rendes közgyűlését, melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívja Hauser Károlyné egyesületi elnök. A közgyűlés tárgyai. 1. Elnöki megnyitó. 2. A titkár évi jelentése. 3. A pénztáros kimutatásának bemutatása. 4. A számvizsgálók jelentése. 5. Indítványok.

(*) Az aradi polgári jótékony nőegylet folyó évi április hó 29-én délután 4 órakor a város-

ház I. em. tanácstermében rendes évi közgyűlést tart, melyre az egyesületnek t. tagjait ezúton is tisztelettel meghívják: *Varjassy Lajos* polgármester, özv. *Purgly Lajosné* fővédasszony, *Lócs Rezső* titkár.

(*) Az „Aradi Foto-klub” f. hó 23-án délután 5 órakor a polgári fiúiskola rajztermében (Weitzer utcai oldal emeleti folyosó) választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjait ezúton is meghívja az elnökség. Ez alkalommal dönti el a választmány a kiállítás alkalmával kiosztandó oklevelek tervezeteire beérkezett pályázatokat.

Próbamérkőzés.

Egy kicsi mérkőzést szokatlanul nagy harci izgatottság előz meg. Hát csakugyan oly annyira szívükre veszik a vármegyei urak, hogy ki legyen a megye ötödik (vagy hatodik?) aljegyzője? Az ember föltenné ezt a naiv kérdést, ha a beavatottak sokat jelentő mosolya nem hallgattatná.

S a beavatottak nem is féltik a maguk titkát. Megtudja tőlük az ember ennek az apró küzdelemnek nagy titkát. Már a választás előestéjén szélben beszéltek. S aki előtt eddig titok volt, most megtudhatta: hogy e küzdelemben az előtérben álló két fiatalember a legmellékesebb személyek. Akár az egyik győz, akár a másik: a vármegyére nem jelent korszakos eseményt. Az ötödik (vagy hatodik?) aljegyzők nem szokták a közigazgatást sarkaikból kifordítani.

Ez a küzdelem: erőpróba, előmérkőzés. Nem az a kérdés benne, hogy ki lesz az aljegyző. A küzdelem tulajdonképpen az alispánjelöltek küzdelme. Az egyik pályázót az egyik alispánjelölt: Schill József főjegyző támogatja, a másikat a másik alispánjelölt: Baross Ferenc dr. főszolgabíró. Az előmérkőzés kedvéért vonultatja föl mindkettő a maga szervezett pártját. Holnap tehát nemcsak azt tudja meg a vármegye, hogy ki lesz az aljegyzők Benjaminja, — a mire talán senki se kíváncsi — hanem azt, hogy ki lesz az alispán. Ez már izgatóbb.

S mialatt az előmérkőzés indítása történik, az embernek az jut az eszébe, hogy hiszen az alispáni szék nem is üres. Dálnoki Nagy Lajos dr. még mindig a helyén van, a hivatalát elvégzi, a míg ő nem nyilatkozott arról, hogy távozni akar, senkinek sincs joga ennek szándékát felőle hirtelni. S a hivatalát sokkal érdemesebben viselte, semhogy — siettetni próbálják.

S a míg az alispán a helyén van, — az előmérkőzés nemcsak korai, de bántó is. Ha az alispáni szék csakugyan megüresedendő lesz, a jelöltek még alkalmat találhatnak a próbamérkőzésre, ha már annak minden körülmények között meg kell lenni. Most azonban semmiesetre se vet kedvező színt a vármegye tisztikarára.

Hagyják ezt az előmérkőzést s hagyják a választást sorjára, arra a sorra, a mely szerint az ilyen kicsi választás máskor szokott lefolyni. Az ilyen kis állásoknál rendszerint a legtovább szolgáló „prakszi” — közigazgatási gyakornok — szokott bekerülni. A többi vissza is szokták lépíteni: várjatok sorotokra. A tisztviselők legalább a legelső fokozaton ne érezzék azt, a mivel egész pályájukon kell majd küzdeniök.

A próbamérkőzés tehát elsietett dolog: mert az állás, a melyért történik, nem üresedett meg. Igazságtalan: oly kö-

rülményektől teszi függővé két fiatal embernek sorsát, amelyről azok nem tehetnek. És nem is praktikus. Akármit fog az előmérkőzés mutatni, — amíg alispánválasztásra kerül a sor: mekkorát fordulhat még a világ addig!

A legvalószínűbb ebben a dologban az, hogy akik beavatottaknak mutatják magukat, nem is beavatottak, csak kortesek. Talán csak kortesesszék az „előmérkőzés” hangoztatása. Mert Schill Józsefet is, Baross Ferencet is olyan embereknek ismerjük, akik megfontoltan, korrektül cselekednek minden körülmények között s egyikről sem tételezhetjük fel, hogy csak egy pillanatra is eltérne ettől a föltétlen, futó árnyékot sem tűrő korrektségtől. A „beavatottak”, akik tudják, hogy korteskedés közben az ilyen ártatlan fogásokat senki sem veszi komolyan, valószínűleg az ő tudtuk nélkül igyekeztek az előmérkőzésről szóló híreket forgalomba hozni. És egyedül így ehetséges, — haugyan ezek a hírek talajra találtak, hogy az aljegyzőválasztás tényleg erőpróba lesz: a népszerűség erőpróbája. De nem alispánválasztási előmérkőzés.

Amiről beszélnek.

★
Mégse válik . . .

Arad, április 22.

Tehát Rózsika mégse válik. A szenzáció alaptalan volt.

Maradt volna Wertheimstein Rózsika otthon és ne ment volna el bárónénak London rengetegébe, lett volna magyar asszony, mint a többi nagyváradi leány, s ne lett volna az a nagystilű, nemes lelkű, uri dáma, akiért a pénzvilág fejedelme ragyogó pompával jött el messze birodalmából — akkor nem ácsorognának most bezárt kapuja előtt szenzációra éhes kereskedősegek és katonák, őrmestertől lefelé, nem orrontának finom botrányokat a mulatni vágyó, de irigy polgári nők, hanem hagynák, hogy a mindenkit megillető otthonban csöndesen örüljön az apjának és feltűnés nélkül helyezze el azt a koszorút az anyja sirján, melyet onnan hozott a szerelem kódos országából, Britanniából.

De Wertheimstein Rózsika nagy és híres asszony lett, tehát a nyárspolgárok előtt legalább is kellemetlen. Mindenki más százszor megteheti az utat Londontól Nagyváradig, s legfeljebb a vasúti pénztáros vesz tudomást róla, de Wertheimstein Rózsika utazásában jelentőséget keres mindenki és a fiatal asszony nem sirhat anélkül az édes anyja sirján, hogy a könnyeiben ne a boldogtalan házasság élet siratására bukkanjanak. A népnek minden napra kell öt krajcár ára szenzáció és a nyomdafesték türelmesebb, mint amily szerencsés a riporterek fantáziája. Pedig a jó isten se volt olyan fáradhatatlan, mint a riporterek, mert ő felsége hat nap alatt kifáradt a teremtésben.

De ez a szenzáció-éhség, ez a dühös kíváncsiság nemcsak átka, hanem barométere is az emberi nagyságnak. A szürkék, a kicsik azok, akik iránt a világ nem érdeklődik. Az igazi nagyságot akkor éri el valaki, mikor magyarázni kezdik — akár király ez a valaki, akár suszterinas vagy tenorista. Mig Wertheimstein Rózsika Váradon zsurozott, mig Tátrafüreden sétált — ugyan ki tudott róla? Senki. De jött a nagy báró — a kisasszony kezdett érdekes lenni. Most pedig érdekességi rangfokozatban akár egy királyi vetekedhetik. Mert nem azért nagy és jelentős dáma ő, mivel Rotschild báró felesége. Nem is azért, mert annyi a gyémántja és aranya, mint a mesebeli királyasszonyoknak. Azért nagy Wertheimstein Rózsika, mert most már ép úgy kibulletinezik minden lépését, mint egy vérbeli Bour-

bonnak vagy Oránainak. Londonban ott várja a nyilvánosság, mikor vasutra ül, Dowerben átkiséri a tengeren, Párisból Bécsig végigüvölt az egész utvonáson és Nagyváradon már betöri az ajtaját. Kőnyomatósítják a mosolyát, a könyvét, a sóhaját és az elejtett szavait, napirekre váltják fel a kegyeletét, és így lesz abból az egyszerű tényből, hogy Rotschild báróné első osztályú jegyet váltott Londonban, egy első osztályú nagyváradi szenzáció.

Ez a nagyság titka és nem az, hogy valaki Rotschild báróné. A nagyság a riportokban, a kromkiban és az elmélkedő vezérujdonságokban születik, és mindenestre figyelemre méltó, hogy egy magyar asszonynak Londonig és vissza kell csak utaznia Nagyváradra, hogy olyan érdekessé legyen, mint egy Berlinbe látogató, nagyothalló főherceg. Az a sok mende-monda pedig, mely ezen a réven Rotschildné felől forgalomba kerül, mi volna más, mint annak a frázisnak a beváltása, hogy „bármikor visszatér, szeretettel fogják fogadni azok, akiket itthon hagyott.” Ilyen szeretetet bizonyára nem talál idegen hazájában az a „szegény, szerencsétlen” Wertheimstein Rózsika!

A lutheránus Kohn.

A halálba kergetett katona.

József főherceg koszorúja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 22.

Megirtuk, hogy a budapesti üllői-úti honvédszár laktanyában halálra kínozták Kohn Henrik közlegényt — csak azért, mert zsidó volt. Akármit tett, a szidalmak zuhataga ömlött le reá: ilyen, olyan zsidó . . .

A barbár bánásmód végre sirba vitte. Amikor a budapesti Chevra-Kadisa erről értesült, árt a katonai parancsnoksághoz, vajjon nem lenne-e lehetséges, hogy a Chevra is részt vegyen a temetésen és hogy annak a szegény mártirnak diszír helyet adjon.

— Dehogy nem! — válaszolta a parancsnokság.

A Chevra ekkor még egy átiratot intézett a parancsnoksághoz. Elvégre ez igen nagy eset. Maga József főherceg indított vizsgálatot az ügyben. Nem lenne-e lehetséges, — kérdezte — hogy az egész temetést mi rendezzük?

— Nem, — hangzott a katonai parancsnokság válasza — ez nem lehetséges. Nem lehetséges először azért, mert a katonai szabályok tiltják; másodsor nem lehetséges azért, mert boldogult Kohn Henrik . . . lutheránus volt.

Faktum, hogy tegnap délután nagy katonai pompa kíséretében temették el a szegény Kohn Henriket, a lutheránus vallás szertartása szerint. A tisztek Yubl Alfréd őrnagy parancsnoksága alatt vonultak ki. Ott voltak még a temetésen az elhunyt bajtársai barátai és rokonai.

József főherceg, akit feltűnően érdekelt az öngyilkosság, nem jöhetett el, mert Kisjennőre utazott. Maga helyett koszorút küldött ezzel a felirással: *József főherceg ezredes, ezredparancsnoka.* A tisztek tearózsás koszorús szalagján a következő szöveg volt: *Kohn Henriknek a tisztikar.* A legénység is küldött koszorút egyszerű csinált virágból. Az öngyilkos gyámja, Fittmann János vadkerti földmives egyszerű koszorújára a következő felirást nyomatta: *Kohn Henriknek, a guny tárgyának.* A tisztek azonban levágták „a guny tárgyának” című feliratot azzal az indoklással, hogy a főherceg is megjelenik a temetésen.

Temetés után az öngyilkos katona egyik bajtársa elmondta, hogy még az öngyilkosság előtt egy órával is megverte egyik felebbvalója. Kohn nem bírta a lovaglást és kérte az őrmestert, hogy vitesse a kórházba, mert fájnának a belei és testét csupa feltört seb borítja. Az őrmester azzal felelt, hogy levétette a lóról a nyeret, s arra kényszerítette Kohn, hogy szőrmentén ülje meg a lovat. Ily válogatott kínzások után a boldogtalan fiu sirva mondta el, hogy elpusztítja magát. A kórházban megállapították, hogy tényleg súlyos bélbaja volt Kohnnak, és hogy egy régebbi operáció nyoma is meglátszanak.

Készül a jobbágytörvény.

Nem lesz birságolás.

Mihez szokott a cseléd?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 22.

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma tárgyalta a Darányi-féle cseléd-törvény javaslatot. A tárgyalás során általában felmerült az a kívánság, hogy a javaslaton humánus szempontból módosítások történjenek, amelyek közül például a birságolás eltörlésére vonatkozó a bizottság el is fogadta.

Részletes tudósításunk budapesti távirati értesüléseink alapján a következő:

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután öt órakor Papp Elek elnöklete alatt értekezletet tartott, amelyen a cseléd-törvényt tárgyalták. Napirend előtt Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter szólalt fel, s kijelentette, hogy a törvényjavaslatnak két célja van. Az egyik az, hogy a cselédek érdekében olyan humánus intézkedések lépjenek életbe, melyek a mai korszellemnek megfelelnek, melyek nem csak a cselédek javára szolgálnak, hanem a gazdák részére a mai szociális viszonyok között a legjobb tökebefektetést képezik. A törvényjavaslatnak másik célja az, hogy a jogok szabatos körülírása által a cselédek és gazdák között fennálló jogviszony részletesen megállapíttassék. A javaslat benyújtása előtt szívesen meghallgatja a gazdákat és cselédeket, mert nem zárkózik el a józan véleménynyilvánítások elől. A törvényjavaslatnak több fontosabb szakaszát, nevezetesen a büntető rendelkezéseket egészen ki akarja hagyni, de ezen törekvése nem terjedhet odáig, miszerint azon bujtogatók, akik tervszerűen izgatnak a szerződés megsejtésére, a törvényhozás elintézésére számítsanak.

A javaslat tárgyalásánál nagyobb vita indult meg az orvosi és gyógykezelési szakaszánál, továbbá a cselédek rendbirságolásáról szóló szakaszánál.

Návay Lajos megfontolás tárgyává kívánja tenni, hogy a rendbirságolás fentartás-e? Azt javasolja, hogy ezt egészen töröljék a törvényjavaslatból. A gazda és cseléd közötti surlódásokból eredő sértések és félreértések bírói kognicio tárgyává legyenek tehetők.

Emödi József szerint a gazdának kell, hogy fegyelmi joga legyen, mert e nélkül gazdálkodni nem lehet.

Andrássy Sándor gróf csatlakozik Návay indítványához, noha az a véleménye, hogy fegyelmi jogot kell adni a gazdának.

Návay Lajos mint gyakorlati ember tudja, hogy fegyelmi jog nélkül gazdálkodni nem lehet. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a gaz-

dának minden szabad, hanem jelenti azt, hogy házi fegyelmet a gazda gyakorolhat.

Putnoki Mór nem ért egyet Návayval, mert a cseléddel nem lehet szalon nyelven beszélni. A magyar paraszt *hossz van szokva az erős kifejezésekhez.*

Moskovitz Iván azt indítványozza, hogy a cseléd a megdorgálásért bünvádi eljárást ne indíthasson.

A bizottság Návay indítványát Moskovitzéval együtt elfogadta s a rendbirságolásról szóló szakaszt törölte a törvényjavaslatból. A bizottság legközelebbi ülését szardán tartja meg.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Aranyvirág, operette. (Bérlét A.)
Szerda: Salomé, szimf. Karácsonyi versvígjáték. Bemutató előadás. (Bérlét B.)

Csütörtök: Salomé, szimf. Karácsonyi versvígjáték. (Bérlét C.)

Péntek: A milliárdos kisasszony, operette (Bérlét A.)

Szombat: Szép Ilonka, operette. Kun Irén-bemutatója. (Bérlét B.)

Fodor Oszkárné — Carmen.

A fővárosi közönség lelkesedése után vajon ritkán indul a vidéki publikum. Egészen má a vidék pszichológiája mint a fővárosé. Ott egyre másra fogad új csillagokat kegyeibe a publikum, hogy aztán a leglázasabb ünneplés után száműzze kegyeiből. Most új csillag ragyog népszerűség és ünneplés égboltján. Fodor Oszkárné, akinek fenomenális alt hangja hód és ragadja bámulatra a fővárosi közönséget. Ma este Aradon lépett fel és az ő ragyogó művésze a fővárosiével egyforma lelkesedést váltott ki a mi közönségünkben is. Fodor Oszkárnéval nem efemer jellegű az ünneplés nem szeszély szülte idig-óraig tartó kegy, amelyben a közönség részesíti, hanem egy való művész tehetség hódítása, értékes, tartalmas, igaz siker eredménye. Fodor Oszkárnéval valószínűség. Az aradi közönség ismeri egy hangversenyből, melyen West Willyvel együtt vendégszerepelt Aradon. Műszinművésznőt ma este ismerte meg. A Carmen szerepében lépett fel és ragadta bámulatra a közönséget. Hangja a legideálisabb alt hang, mely valaha színpadon csengett. Mélységében szinte a baritonba csap át, magasságában gyan simul a legkellemesebb szopránba. Meleg, szinte bársonyos simaságu minden giszterben, aki hallja elbűvölten átvezeti ezt sajátos tömörségű, ideális hangot.

A kitűnő művésznő nemcsak énekben, hanem játékokban is művészi jelenség. Öntudatos átgondolt alakítás Fodor Oszkárné Carmenje, mely ma nagy időre véste be művészetét az aradi publikum emlékezetébe. Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy Fodor Oszkárné ma játszotta először Carmen, mely alakítását csak a jövő hónapban ismeri meg a budapesti közönség. Sikere ott is bizonyára olyan őszinte és osztatlan, mint volt nálunk.

Az illusztris vendégművésznő mellett Fodor Oszkárné és Ladislavának volt nagy sikere. Mindketten kitűnően voltak disponálva. Ladislav torreador dalát viharosan megtapsolták és megisméltették.

Dissenana hangot vitt az előadásban Fodor Oszkárné, aki sem beszélni, sem énekelni nem tud. Kár ilyen próbálkozásokkal veszélyeztetni egész előadás sikerét. Felléptethették volna Kun Irént, vagy sokkal ügyesebben állhatna volna Tilgerné szerepét. Ledveyné, aki megmutatta, hogy kisebb énekszerepét is jól ellát.

A zenekarban a filharmónikusok három taggal vendégszerepeltek, ami az előadás javára szolgált.

Fodornét egész este lelkesen ünnepelte a közönség és tisztelői babérkoszorúval lepték meg. H. G.

* **János vitéz.** Vasárnap este a János vitéz parádés szerepét játszotta Kállay Jolán, aki az országos János vitéz-verseny második győztese volt. Kiváló alakítása ez Kállaynak. Nem szubretteskedő, hanem komoly, mondhatni drámai János vitézt mutatott be. Nagyon szépen énekelt és érzésteli játékaival szokszor igazi meghatottságot ért el a nézőknél. Gyönyörűen énekelt *Wlassák* Vilma a francia királylány dalait. Az előadáson egy kis incidens is fordult elő. *Kulcsár* a bakter szerepében túl sokat sürgött-forgott a színpadon, annyira, hogy Kállay abba hagyta a megkezdett éneket és csak *Kulcsár* távozása után fogott újból az abbahagyott dal énekléséhez. Az ilyen jelenetek még a legszelesebb primadonnáknál is elmaradhatnak, különösen a közönség iránt való tiszteletből, de meg a színpadi jóízlés szempontjából is. H. G.

* **A Salome bemutatója.** Kevés ujdonságot előzött meg olyan nagy érdeklődés Aradon, mint *Wilde* Öszkár híres darabjának, a *Salome* nak bemutatóját. A premiért április hó 24 ére, szerdára tűzte ki az igazgatóság s a darabhoz teljesen új díszleteket és jelmezeket készíttetett. Az előadásra nagy gondokkal készül a színház. A darabot *Keszler* Ede fogja rendezni, akinek művészete és szaktudása a *Salome*-nál sokkal gyöngébb alkotásokat is diadalra juttatott. A címszerepet *Kápolnay* Juliska játssza, Herodest *Keszler*, Jochanánt pedig *Hunyady*. A többi szerepeket *Szilágyi* Berta, *Delly* és *Horti* Sándor látják el. A darabot, melynek zenéjét *Kun* László írta, *Szini* Gyula fordította, ékes magyar nyelven.

Ugyanezen az estén egy másik ujdonság is bemutatóra kerül: *Heltai* Jenőnek bájos aprósága, a *Karácsonyi vers*. Ennek az egyfelvonásos, szikrázó ötletekkel teli vígjátéknak nagy sikere volt a budapesti Nemzeti Színházban s azóta bejárta az ország valamennyi előkelő színpadát. A darab főszereplői: *Novák* Irén, *Delly* Lajos és a kis *Benkő* Gizli. Ezt a darabot *Delly* rendezti.

A kiegyezés kérdése.

A szemfényvesztés ellen.

A politikai szinterről.

Az Aradi Közlöny távirati értesülése.

Arad, április 22.

A politika terén rendkívül érdekes kérdések uralkodnak a helyzetet. Általános figyelem kíséri *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszternek és *Beck* báró osztrák miniszterelnöknek nyilatkozat-háborúját. Az osztrák kormányelnök ugyanis megcáfolta *Kossuth*nak legutóbb tett nyilatkozatát, amelyben a közvélemény megnyugtatására azt a kijelentést tette, hogy a két kormány között a hosszulejárati kiegyezés kérdésében nem jött létre megállapodás.

Politikai körökben a kormány ellen nagy elkeseredés észlelhető s főképen ama eljárását helytelenítik, hogy kérés nélkül akarják félrevezetni a közvéleményt a kiegyezés kérdésében. Mai távirataink:

A képviselőházban ma váratlanul azért rekesztették be a 18. szakasz megszavazása előtt az ülést, mert az atkötőmánpárt és a függetlenségi párt egy része helyeselte *Bozóky* Árpádnak azon pótló módosítását, hogy az iskolákban kizárólag a magyar nyelv legyen kötelező tanítási nyelv. *Apponyi* Albert gróf a folyosón kijelentette, hogy a módosítással a jelen körülmények között nem azonosíthatja magát és ezért *kabinetkérdést csinál belőle*. Valószínű, hogy a *Bozóky* pótlását helyeslő képviselők, számolva a helyzettel, holnapig meghajolnak *Apponyi* álláspontja előtt, lehetővé téve a szakasznak módosítás nélkül való elfogadását.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma délután meglátogatta *Wekerle* Sándor miniszterelnököt és a kiegyezésről sokáig tanácskozott vele. *Andrássy* fölvilágosítást kért a legutóbbi kormánynyilatkozatok dolgában.

A képviselőház folyosóján is sokat beszéltek ma *Beck* báró osztrák miniszterelnök szombati beszédéről. Nagy volt az elégedetlenség a radikális függetlenségi képviselők között, akik konstataáltak, hogy *Beck* őszintén fölvilágosította a maga honfitársait, míg itthon egyre csak titkolóznak. Amikor az elégedetlenség már nagyon hangos volt, utnak indultak az alelnökök, hogy a háborgó hullámokat lecsillapítsák. A függetlenségiiek azonban szomorúan hivatkoztak arra, hogy *Kossuth* Ferenc semmitsem mondott és hogy a kormány általában *egyetlen őszinte, egyenes szót ki nem ejtett a kiegyezés felől* és míg *Beck* báró folyton tájékoztatja az osztrák sajtót és közvéleményt, addig itthon *szemfényvesztéseknél egyéb nem történik*. A kapacitálók erre így feleltek:

— A kormány már épen eleget nyilatkozott a kiegyezésről. Főlöskéges, hogy a függetlenségi párt ma esti ülésén ismét fölhozzák ezt az elesépet kérdést. Inkább a beruházásokkal foglalkozzunk. Ez hasznosabb.

Sok szó folyt ma a képviselőház folyosóján a Darányi-féle cselédtörvényről. *Justh* Gyula, *Eszterházy* Mór gróf, *Szász* József, *Teleki* Arvéd gróf, *Návay* Lajos és *Thoroczkay* Miklós gróf vitatkoztak a javaslatról és mindnyájan helyeselték, hogy a javaslatot emberséges módon javítani fogják. Ekkor lépett a csoporthoz *Szapannos* István és indulatosan kifakadt:

— Ejnye, — mondotta, — nem érnek azok a humanisztikus intézkedések semmit.

— Nem, — felelte *Justh* Gyula, hát hogy akarod ezt a kérdést megoldani? Talán véres forradalom után? Ha már terhekről van szó, akkor inkább mi birtokosok viseljük azt, mint a munkásosztály. Nekünk könnyebben is esik.

— Dehogyan esik könnyebben, — mondotta *Szapannos*, — hiszen ma a munkás nagyobb ur, mint a gazda.

— Nagyobb ur, — szölt *Justh* — nagyobb ur? Akkor miért nem megy el *Pista* bátyám munkásnak, kapálni, kaszálni?

— Erre az öreg *Szapannos* nem tudott felelni. Odébb állott és ezzel a maga részéről egyoldaluan befejezte a vitát.

A függetlenségi párt ma este 6 órakor *Kossuth* Ferenc, majd *Barabás* Béla elnökle alatt értekezletet tartott, amelyen *Nagy* György bejelentette, hogy a *Lupta* című román lap ellen, nyomtatvány útján elkövetett rágalmozá-

sért bünyenyítő eljárást indított, mert a *Lupta* azt írta, hogy a képviselőház karzatán megjelent román nőket megsértette. Bejelentette továbbá, hogy a budapesti egyetem román tanáraként elkövetett visszaélések miatt interpellálni fog.

Horváth Gyula a póttartalékosoknak engedélyezett kártérítési összeg elkésett utalványozása miatt fog a honvédelmi miniszterhez interpellálni.

Sümegei Vilmos kérdést intéz a kereskedelmi miniszterhez az ipartörvény revíziója tárgyában.

Kossuth Ferenc kijelentette, hogy az ipartörvény revíziója küszöbön van.

Az értekezlet tárgyalta ezután a közoktatásügyi törvényjavaslatnak eddig nem tárgyalt szakaszait s azokat elfogadta.

HIREK.

A válás megkönnyítése.

Arad, április 22.

Oroszországban törvényt hoznak a válás megkönnyítésére.

A házasság bizonyára a legszebb és legszentebb intézmény, amit az ember a maga számára kieszt; — két egymást megértő, egymáshoz simulni tudó, egymásba olvadó lénynek az állandó közössége és együttélése a legmagasztosabb érzésvilágnak a forrása s a legboldogabb életnek az alapja egyszersmind. De ha az idők során, sőt talán nagyon is rövid idő alatt, az tűnik ki, hogy a házastársak nem valók egymásnak, ha egymás iránt tökéletesen meghűlnék s együtt élni már nem is akarnak: ekkor nemcsak kegyetlenség őket az együttmaradásra kényszeríteni, hanem valóságos kényszerítés is az erkölcstelenségre.

Avagy képzelhető-e, hogy két olyan emberlény, aki tele van egészséges életösztönökkel: egész életére aszkétuskodjék és az elválaszthatatlanságban is eszményien erkölcsös akarjon maradni? — Nem is igen akar, valljuk meg őszintén, de még nagyobb baj, hogy ha akarna, sem bír. Egyszerűen azért, mert ember. Mert kivánságai vannak, és hogy vannak, arról éppugy nem tehet, mint arról, hogy időszakonként megéhezik.

Vajjon jobb-e, ha az egymástól szabadulni nem bíró, de egymással bensőleg élni sem tudó felek a házasságukon belül tesznek sok mindent, ami éppen azért válik erkölcstelenné, mert mint házasságban élők követik el; holott ha tudnák, hogy eléggé kivárható lehetőségük van a felszabadulásra, akkor legalább komolyan megpróbálnák, hogy elválásuk előtt semmiféle erkölcsi szemrehányás se érhesse őket? A válókok közt elvégre több is van, ami nem jelent erkölcstelenséget, tehát a tiszteletet se rontja, mit a volt házastársak egymástól méltán várnak. Ha csak éppen ebben nincsen öreg hiba. S az a becsületes vágy és jogos törekvés, hogy a házastársak a válásuk után is tiszta emléket akarnak hagyni magok után: nem sokkal bizonyosabban óvható-e meg, ha tudják, hogy a válásuk nem lehetetlen, sőt még nem is túlságosan nehéz?

A válás könnyítése így nem több alkalom az erkölcstelenségre, mint némelyek hiszik; hanem megfordítva; biztosíték a máskülönben alig elkerülhető erkölcstelenség ellen.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Kossuth Ferenc* állapotában teljes javulás állott be, úgy, hogy este már elnökölhett a függetlenségi párt rendes heti értekezletén.

— **A királyné haragszik.** A gaelai találkozón, ahol az angol király és az olasz uralkodó nagy ünnepek keretében igazolták az angolok és olaszok közötti jó viszonyt, általános feltűnést keltett, hogy Viktor Emánuel király neje, Eléna királyné, aki eddig minden útjára elkísérte férjét, nem vett részt az ünnepeken. A Popolo Romanov most érdekes és pikáns leleplezést közöl a királyné távolladásának okáról. Viktor Emánuel és Eléna között ugyanis a régi jó viszony elhidegült egy kínos incidens miatt, amelynek egyik főszereplője Daniló herceg, a királyné fivére volt. Daniló herceg ugyanis édesanyjával a husvéti ünnepek alatt látogatóban volt Rómában. Mindjárt az első napon történt, hogy Montenegró trónjának várományosa politikai vitába ereszkedett a királynéval. A trónörökös makacsul védte álláspontját, ami annyira felingerelte Viktor Emánuel, hogy egyszerre félbeszakította a vitát és e kérdéssel fordult a trónörököshöz: — Mikor szándékozik távozni Rómából?

Természetes, hogy ez a sértés annyira bántotta a herceget, hogy anyjával együtt még aznap hazautazott. A királyné pedig testvére és anyja megsértése miatt teljesen elhidegült férjétől.

— **A csanádi munkásházak építése.** Csanád vármegye törvényhatósága által a munkásiakások építésére kiküldött bizottság ma délelőtt *Hervay István* alispán elnökle alatt ülést tartott és megállapodott abban, hogy egyes községekben hány munkásházat építenek. E szerint építenek Lelén 30, Apátfalván 40, Ambrózfalván 15, Nagymajláthon 10, Pitvaroson 10, Földeákon 30, Csanádpalotán 40, Sajtyenyban 10, Kövegyen 20, Tornyán 10, Keversmesen 20, Kisiratoson 20, Mezőkovácsházán 25, Magyarbányán 25, Reformátuskovácsházán 20, Végegyszázán 5, Apácán 20, Tótbányán 10, Dombiratoson 20 munkásházat. A munkásházákat Csanádpalotán, Kövegyen és Földeákon még ez évben kiépítik, mert ezen községekben a megfelelő telkek már rendelkezésre állanak. A többi községekben a jövő évben építik ki a munkásházákat. Lelén a munkásházák kiépítését az akadályozza, hogy az uradalom nem hajlandó a községnek megfelelő telkeket rendelkezésre bocsátani, ezért a bizottság azt javasolja, hogy a vármegye vegyen e célra 10 hold területet, melynek ára részben visszatérül a törlesztésekből.

— **Eljegyzés.** *Rácz József* aradi fűszer- és csemege kereskedő eljegyezte *Mandel Nettuskát*, *Mandel Simon* aradi kézműáru kereskedőnek bájos és szeretetre méltó leányát.

— **A temesvári főkapitány-jelöltek.** Ma járt le a pályázat a Bandi Rezső távozásával megüresedett temesvári főkapitányi állásra. Az előkelő állásra kilencen pályáztak, még pedig: *Beé Ferenc* temesvári rendőrkapitány, főkapitányhelyettes, *Malyáta Ágoston* temesvári rendőrkapitány, a bűnügyi osztály vezetője, *Mihalovits Béla* nyug. pestvármegyei szolgabíró, *Papik Miksa* temesvár városi rendőrfogalmazó, *Pekáry József* és *Székely Vladimir* budapesti államrendőrségi fogalmazók, *Zubor Andor* aradvárosi aljegyző, *Várkonyi László* városi tb. al-

jegyző és *Mihalovits Dezső* szegedi m. kir. honvédszázados hadbíró.

— **100,000 koronás család.** Bécs-ből táviratozzák: *Friedländer* Lajos több osztrák és német cég japáni képviselőjét ma délelőtt 100,000 koronás csalásért letartóztatták és a törvényszéki fogházba kísérték.

— **Tél áprilisban.** Baracsról táviratozzák: Az éjjel erős fagy volt, amely a virágzó gyümölcsfákban nagy kárt tett. Magyar-Kanizsáról táviratozzák, hogy ott és a környéken ma virradóra erős dér volt és nagyon hideg van. Trencsénből jelentik: Az április 20-ára forduló éjjel a hegyek között havazott s fagyasztó északi szélviharban még ma is sűrűn szállonganak a hópelyhek.

— **Aradi küldöttség Apponyinál.** Az A. V. T. E. tagjai *Apponyi Albertet* az egyesület disztagjává választották meg. A disztoklevelet *Kovács Vince* egyesületi elnök vezetése mellett holnap egy öt tagú küldöttség adja át a miniszternek. A küldöttség tagjai: *Marinkovics Péter*, *Lautner Mátyás*, *Schleiffer Antal* aradi és *Schweigl Gyula* borosjenői igazgató-tanító.

— **Mariska megvadult.** Mariska a budapesti állatkert elefántja. Nagy, hatalmas állat, a legnagyobb az elefántok közt. Mindamellét ő volt a legszelidebb. Az ápolókra szendén pislogott fekete szemével, miközben ormányát barátságosan himbálta. Hanem ma reggel úgy látszik, ballábbal kelt föl Mariska. Morózus volt és rosszkedvű. *Szokolák István* ápoló nyomban észrevette ezt, de nem törődött vele. S a mikor Mariska nem akart neki nyomban szót fogadni, egy kötéllel hatalmasat huzott a háttára. Több se kellett Mariskának. Megfordult, nekiment *Szokolák*nak, rávetette az ormányát és aztán földhöz vágta. Ütötte-verte az ápolót és rugdosta oszloplábaival. A segítségkiáltásokra elősietett a többi ápoló és rudak, kötelek segítségével megfékeztek az elefántot. De Mariska még akkor is csak *Szokolák*ot kereste és amikor megpillantotta, újból nekiment. A többieket nem bántotta; csak *Szokolák*ot. A szerencsétlen embert súlyos sebeivel a kórházba szállították.

A belga király kalmárkodik. Párisból táviratozzák: Az *Echo de Paris* szerint *Lipót* belga király párisi útjának az a célja, hogy felajánlja a köztársasági elnöknek a Kongó állam megvételét. A Kongo államra, amely *Lipót* király magántulajdona, Franciaországnak elővételi joga van.

— **Elhalt püspök.** *Nagyvárad*-ról táviratozzák: *Winkler József* címzetes püspök ma 87 éves korában meghalt. A jótékonyágáról híres főpap életében kétféle koronát osztott szét a szegények között. Végrendeletét holnap bontják fel.

— **Az első radnai bucsu.** Radnán vasárnap volt ez évben az első bucsu. E napon volt ugyanis a templom fölszentelésének az évfordulója. A hideg télies időjárás miatt csak kevesen érkeztek a kegyhelyre s így a forgalom is alig volt észrevehető. Most már egymást követik a bucsu napok egész késő őszig.

— **Öngyilkosság a börtönben.** Tegnap éjjel *Simon Róza* aradi szobaleány a rendőrségi zárkában, abbéli elkeseredésében, hogy csavargásért lezárták, öngyilkossági szándékból felakasztotta magát. A rendőrök azonban idejekorán észrevették és megmentették. Az első orvosi segélyben *Prohászka László* dr. kerületi orvos részesítette.

— **Templom és korcsma.** Mikalaka községi képviselője a minap *Daszkal* Jusztin plebános indítványára elhatározta, hogy vásár- és ünnepnapok alkalmával a községi korcsmák zárva

tartassanak az istentisztelet ideje alatt. A községi képviselőtestület határozatát jóváhagyás végett felterjesztette a közigazgatási bizottsághoz.

— **Vasvillára szurt gyermek.** Egy bestiális embert tartóztatott ma le Seprősen a csendőrség. *Nikola* Pávelnek hívják s a mára virradó éjjel makacsul síró hét hónapos gyermekét azért, mert nem akart elhallgatni, egy keze ügyébe eső vasvillával átszurta. A gyermek rögtön meghalt. A boncolás megejtése céljából egy vizsgálóbíró és két törvényszéki orvos ma Seprőse utazott.

— **A tolvaj hercegnő.** Berlinből táviratozzák: A törvényszék végleg beszüntette a vizsgálatot *Wrede* hercegnő ellen, akiről megállapította, hogy beszámíthatatlan. *Wrede* hercegnő tudvalevőleg több előkelő berlini vendéglőből ezüst evőkészleteket lopott el.

— **A revolveres ujoncok.** Titelből táviratozzák: Ma hajnalban az Ujvidékről Titelre indult személyvonatra *Tisza Kálmán*-falva állomáson több ittas parasztleány is folszállt, a kik sor zászra mentek. Menetközben a legények a vonat ablakaiból revolverrel lövöldöztek és több embert könnyebben megsebesítettek. A vonat a nyílt pályán megállt. Az utasok közt nagy volt az ijedelem. Az ugyanazon vonaton utazó csendőrjárat a tetteseket kiszállította a vonatból és valamennyit letartóztatta.

— **Gyászemlékünnepey.** Néhai *Deutsch Ignác*, az izr. árvaház és több jótékonycélú alapítvány alapítója kegyeletes emlékének tiszteletére 1907. évi április hó 24-én délután 3/7 órakor az árvaházban és 1907. évi április hó 25. én d. e. 11 órakor a zsinagógában gyászemlékünnepey tartatik.

— **Százneji férj.** Ez a jeles férfi nem valami hithű mohamedán, aki bőségesen élt a Korán engedelmeivel, hanem egy nagyszabású amerikai házasságselelő, akit a minap sikerült elcsipni Filadelfiában. Egy kábeltávirat ugyanis azt jelenti, hogy elfogtak Filadelfiában egy *Marchal* nevű házasságközvetítőt, akiről kitűnt, hogy a világ legnagyobb házasságselelője, amennyiben álnevek alatt körülbelül 100 férjhez menni vágyó hölgyt ő maga vett nőül. Szédelgéseit egy szép fiatal leány segítségével követte el, akit leányának adott ki és ez növelte az iránta való bizalmat. A filadelfiai rendőrségnél eddig 18 felesége jelentkezett a szédelgőnek, de a rendőrfőnök, aki személyesen vezeti a vizsgálatot, kijelentette, hogy a lefoglalt levelekből itélve legalább száz asszonyt vett nőül *Marchal*, aki egyébként már 60 esztendő ember.

— **Értünt alapítvány.** *Körmend*ről táviratozzák: A *Körmenden* székelő Vas-Zalamegyei Első Takarékpénztár csődbejutásával a Vasvármegyei felügyeletére bizott egyik alapítvány is valószínűleg elvész. Több évvel ezelőtt id. *Udvary Ferenc* volt orsz. képviselő atyja, mint a nevezett pénztár igazgatója, 1000 aranyforintos alapítványt tett, melyet Vasvármegyei felügyeletére, de a Vas-Zalamegyei Első Takarékpénztár kezelésére bizott. E pénztárt most tudvalevőleg csődbe jutott s most az alapítvány átadásáról tudni sem akar. A vármegye alispánja kiadta az érdekes ügyet további eljárás végett a vármegyei tiszti ügyésznek.

— **A gyújtogató vonat.** *Vágbesztercéről* táviratozzák: Tegnap az erre haladó vonat mozdonyából kipattant szikrától tüzet fogott egy szalmával fedett ház. Az erős szélviharban csakhamar lángokban állt egy egész házsor a melléképületekkel együtt. Tizenöt lakóház és huszonnyolc pajta leégett. A kár közel egy negyed millió korona, biztosítva csak kevés épület volt.

— **Orvosi körökből.** Sipos Dezső dr., Herczel tanár udvari tanácsos assistense, a Korányi klinika volt gyakornoka Karlsbadban (Markt, Haus Prinz v. Wales) orvosi működését megkezdette.

— **Pofonok a vevők miatt.** Két vidéki szatócs tegnap este a Széchenyi- és Batthyány-utca sarkán épületes botrányt rendezett. A vidéki kalmárok alaposan megpofozták egymást, mert elcsalogatták egymásnak legnagyobb vásárlóit. A dulakodókat az egybesereglett közönség vászoltotta szét.

— **Az aradi lószemle.** A ma délelőttre hirdetett tavaszi lószemle elmaradt, mert a lóártó közönség nem jelent meg. A kapitányi hivatal pótszemlét hirdet vasárnap délelőtt 10 órára a tűzoltó laktanyába.

— **Birtokcsere.** Az aradi törvényszék telekkönyvében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: Harmati József és neje eladják az aradi 7070. sz. tjkvben Sága-Rózsa-utcai üres telket 660 koronáért Faragó Lászlóné Kovács Ilonának. — Bandula Anna eladja az aradi 4001. sz. tjkvben felvett Szerb utca 24. sz. házat férje, Rácz Péternek. — Kecskeméti András és neje eladják az aradi 2369. sz. tjkvben felvett E.-Választó-utca 9. sz. házat 3300 koronáért Király Antal és neje Vigh Eszternek. — Kotilla József ajándekba adja az aradi 5260. sz. tjkvben felvett Haltér 4. sz. ház fele részét neje Kracht Annának. — Dank Ferenc és neje Victor Anna eladják az aradi 783. sz. tjkvben felvett Miklós-utcai üres telket 700 koronáért Valach Lukács és neje Sass Erzsébetnek. — Schusztler Albert eladja az aradi 1394. sz. tjkvben felvett Gyár-utca 24. sz. házat Weil Alajos L. nek. — Duma Lázár eladja az aradi 4201. sz. tjkvben felvett üres telket 600 koronáért Duma Jánosnak.

— **Praeservatív ideális legjobb minőségben** Vojtek és Weisznál. 201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Szelle nem jöhet haza.** Régebben ismerttük már azt az akciót, melyet Szelle József jóakarói a nagystilű szélhámós érdekében indítottak. Az akció azt célozza, hogy Szelle bűnügyeiben mondják ki az elévülést s így tegyék lehetővé, hogy a bűnös ember hazatérjen. A Szelle-féle csőd gondneka **Kertész Miksa** dr. terjedelmesen megokolt beadványt intézett a törvényszékhez, kérve, hogy az **elévülés ne mondassék ki.**

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 22.

Kínálat kevés, vételkedv jó. Elkelt 15,000 métermássa 2 1/2 fillérrel magasabb áron.

Az árak 50 koronánként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	8.49-8.50	8.62-8.63
Buza októberre	8.49-8.50	8.60-8.61
Rozs áprilisra	6.77-6.78	6.79-6.80
Zab áprilisra	7.73-7.74	7.74-7.75
Uj tengeri	5.50-5.51	5.54-5.55

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	664 —
Magyar hitelrészvény	776 75
Déli vasút	134. —
Osztrák-magyar államvasuti részvény	682.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 22

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig;

fatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 149-150 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban 149-150 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 149-150 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240-260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslejtés: Április hó 17. napján volt készlet 25421 darab, április hó 18. napján főlhajtatott 715 darab, április hó 18. napján elszállított 350 darab, Április hó 10. napjára maradt készletben 25786 darab.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A. D. *Betétként* énekelték több vigjátékban. Egyébként önálló zenemű, amelyet egy angol zeneszerző komponált s nem tartozik egyetlen darabhoz sem.

IDEGENEK ARADON.

Április 22

Központi szálloda. Haubert Nándor birtokos Hosszuszó. — Buchwald Ödön birtokos Lunke. — Katona Imre szerkesztő Miskolc. — Müller Ferenc dr. ügyvéd Hódmezővásárhely. — Margitay József miniszteri osztálytanácsos Budapest. — Farkas József polgármester Makó. — Molnár Sándor dr. ügyvéd Eger. — Kemény László hírlapíró Budapest. — Friegl Róbert magánzó Budapest — Winterstein Gyula kereskedő Budapest. — Markely Jánosné magánzó Nagyvárad. — Márkus József magánzó Orosháza. — Sternberg Bertalan vállalkozó Petroszény. — Bedő Mór kereskedő Budapest. — Csernó Józsefné magánzó Brád. — Jékey J. huszárezredes Cegléd. — Pick Rezső kereskedő Bécs. — Váradi Török Gábor birtokos Dézna. — Kojek Kálmán birtokos Kujed. — Vilibard János dr. mérnök Kujed. — Popovics János dr. ezredorvos Temesvár. — Forstel Ottó mérnök Berlin.

Fehér Kereszt-szálloda. Fodor Oszkár dr. és neje Budapest. — Világossy József dr. ügyvéd Budapest. — Grossz Jenő mérnök Budapest. — Erdély Ignác mérnök Budapest. — Pfeifer Vilmos hivatalnok Budapest. — Bodánszky Jenő hivatalnok Budapest. — Lukács Gyula igazgató Nagyvárad. — Nadányi Jenőné és leánya Nagyvárad. — Klein Lajos dr. ezredorvos Szeged. — Fantó Andor mérnök Temesvár. — Faney János kereskedő Trieszt. — Gazdag Istvánné és leánya Szeged. — Tubulov Andor kereskedő Fiume. — Lanvencky Sándor gyáros Grác. — Schön Henrik és családja Horgos. — Politzer Mór utazó Budapest. — Eiser Mór utazó Budapest. — Deutsch Henrik utazó Budapest. — Hercfeld Károly utazó Budapest. — Stern Samu utazó Budapest. — Veiner Nándor utazó Budapest. — Havas Boldizsár utazó Budapest. — Kux Adolf utazó Budapest. — Veinberger Lajos utazó Budapest. — Glück Izidor utazó Budapest. — Novák Sándor utazó Budapest. — Monti Rezső utazó Budapest. — Vertheimer J. utazó Bécs. — Pudler Rudolf utazó Bécs. — Singer Izsó utazó Bécs. — Eckstein Arnold utazó Bécs. — Steiner Bernát utazó Bécs. — Goldberger Ignác utazó Bécs. — Salczor Henrik utazó Bécs. — Kleuber Emil utazó Bécs. — Veisz Ármán utazó Világos. — Laufer Manó utazó Nagyvárad. — Neufeld Ödön utazó Nagyvárad. — Hirschfeld Ákos utazó Debrecen. — Hesch Vilmos utazó Kolozsvár.

Nemzeti Színház.

A) berlet. A) bérlet.

Kedden, 1907. évi április hó 23-án:

Az aranyvirág.

Regényes nagy operette 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Potyaviev	Szathmári A.	Gauld Harry	Leövel Leo.
Beppó, hajós	Ladiszlai J.	Egy ifjú	Faludi K.
Aranyvirág	Kálai Jolán.	Fogadós	Várnai Jenő.
Stone Ellen	Zalai Margit.	Egy piccolo	Benkő Gizi.

Közdete este 7 és fél órakor.

Steckenpferd-Bay-Rum

Bergmann és Társa gyártmánya Dresda és Elba melletti Teschen, amely kitűnő szer fejkorpa ellen, valamint a haj idő előtti őszülése és hajhullás ellen E szer elősegíti a hajnövést és igen erős szer a reumatikus fájda-mak ellen. 2 és 4 koronás üvegekben kapható a gyógyszertárakban, drogeriákban, illatszerekkereskedésekben és horbely üzletekben. 1048

BIZTOS ALAP

ANDRENYI SEC ARAD

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK ZAMAT. ELISMERÉSE.

HASTOMÁNYOS REMEK KIVÁLÓ FRANCZIA ILLAT. APRÓ GYÖNCY. MÓDSZER. KEZELÉS. GONDOSZÁS. SAJÁT MINTA SZERÜ. SZŐLŐBIRTOK.

4-1907. kpv.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város központi választmánya ezennel közhírré teszi, hogy az aradvárosi választó kerületben az országgyűlési képviselő választóknak a folyó év ben kiigazított és 1908. évben érvénynyel bíró ideiglenes névjegyzéke, az ujonnan felvettek és kihagyottak névjegyzékével együtt, az 1899. évi XV. t.-c. 146. és 151. §§-ai értelmében 1907. évi május hó 5-től kezdve május hó 25. napjáig bezárólag a város-ház tanácsstermében közszemlére kitétetik.

Ezen névjegyzékek ellen az 1874. évi XXXIII. t.-c. 44. §-a (147. §.) értelmében felszólalni és ezen felszólalás ellen észrevételt tenni lehet.

Az ideiglenes névjegyzékek kiigazítása iránt felszólalások folyó évi május hó 5-ik napjától folyó évi május hó 15-ig bezárólag az azokra tett észrevételek pedig folyó évi május hó 16-ik napjától május hó 25-ik napjáig Arad sz. kir. város polgármesterénél adandók be.

Arad sz. kir. város központi választmánya-nak 1907. évi április hó 15-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos, s. k. polgármester, közp. választm. elnök.

Harisnyák, Matróz-ingek, Gyermek-lábtyük (Sockerl),

304 elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

A csecsemők gyomrát és beleit védjük, ha a tehéntejhez Kufeké-féle gyermek-lisztet keverünk, mivel akkor nem gomolyokban alszik meg a tej, hanem finom pelyhekben s nem erjed meg olyan könnyen. A Kufeké-féle gyermeklisztnek a tejhez keverése nemcsak a gyomrot és belet védi meg a megbetegedések ellen, hanem sokkal táplálóbbá is teszi a tejet s kitűnően szabályozza az emésztést. A Kufeké-féle gyermekliszttel táplált gyermekek jól gyarapszanak s nem zavarodik meg az emésztésük.

8737 B. Nr. 46

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5—6 óra közt találkozhatom a Forray-utca Nádasdy-palotájában levő **Zinner Vilmos** mű órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

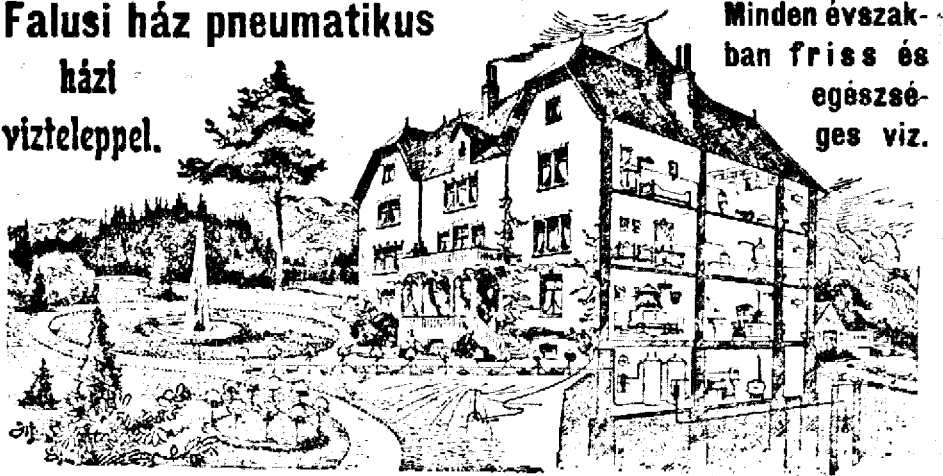
351

Hálás leszek

azon nemesszívű hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne késsek megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű órás Forray-utcai kirakata-ba láttam.

Falusi ház pneumatikus

házi
vizteleppel.

Minden évszakban friss és egészséges víz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak, kertek, sanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálók.

Felvételek a helyszínen.

455

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

T. C.

Tisztelettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönség szíves figyelmét a raktárunkban állandóan kapható: **állatoknak nyalatási célra annyira megkedvelt, sajtolt**

(briquette) marhasóra,

arankamentességre államilag ólomzárolt legelsőrendű

lucerna és vörös heremagra, eredeti quedlenburgi répamagvakra.

Fajai: sárga olajbogyó, sárga oberndorfi, vörös mamuth, sárga eckendorfi, ezenkívül cukorrépa-mag.

Valódi aussigi kékköre, első minőségű raffiára.

Vetési célra tisztított s kipróbált:

905

tiszta bükköny magra, zab, árpa és tengerire.

Ez utóbbiakból takarmányozási célra is tartunk. — Lótenyésztőknek alig pótolható, ugynevezett

„Derby“ melassera.

Mind ezek nagy mennyiségben kaphatók a legalacsonyabb napi ár mellett

az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület

Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezeténél.

ARAD, Boros Béni-tér és Verbőczy-u. sarok.

Nem szövetkezeti tagok is előnyös árak mellett szolgáltatnak ki.

Városi és megyei telefon 509.

PÉNZ

a legolcsóbban és leggyorsabban
földre és városi házakra **amortisa-**
tióra (tőketörlesztéssel)

Aradon a legegyszerűbb és legismertebb közvetítő iroda

Szücs F. Vilmos

a nagy zebeni földhitelintézet kölcsön képviselőjénél

ARADON, Karolina-utca 8. sz. (saját ház)

a fiók posta mellett.

Elvállalok convertálásokat utólagos díj és költség megtérítés mellett.

„Házak és földek adás-vétel közvetítése.“

Ugyanitt megbízható üzletszerzők alkalmazást kaphatnak.

581

Több aradi házat olcsón és előnyös fizetési módzatok mellett eladok.

KI SZENVED?

gyomorban, székrekedésben, étvágytalanságban stb.? Az tegyen kísérletet, a több száz hirneves orvos által ajánlott **HORGONY** természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár **HORGONY** keserűvíz 1—2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérület beáll. A **HORGONY** természetes keserűvíz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. Kapható minden ásványvíz, fűszerkereskedésben és gyógy-szertárban. Vásárlásnál kifejezetten **HORGONY** keserűvíz kérendő. Tulajdonos: **Losser János** Budapest.

Divatos, színes
férfi és női

nap- és esőernyők

kizárólag

Nassan R.

nap és esőernyő készítőnél kaphatók

ARAD, Szabadság-tér 19. sz.
Rosenblüh K. és Társa cég mellett.

Javitásokat és áthuzásokat két óra
alatt eszközölök. 822

Veszek

urasságoktól használt nyári
és téli férfi ruhákat, utazó-
bundákat, háló, ebédlő és
más bútorokat 213

a legmagasabb áron veszek és
eladok. Kívánatra vagy levelből
megoldásra hához is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.
(izraelita templom épület.)

**Tégla,
Cserép**

legkedvezőbben kapható

Pollak Sándor

körkémence téglagyárában 15

Mikalán, a Radnai-ut végén.

A méteres vasút megálló helye.

Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u.
7. sz. irodámban, vagy Maros-ut-
cai lakásomban. A téglát vám és
fuvarmentesen hához szállítom. —
A gyárba saját új mű utam vezet.
Nagy raktár saját gyártmányu hor-
nyolt és kupola cserepekben, flas-
ter-, kút- és facon-téglákban.

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a törvényesen
védett

„TRIAS“

mely 2-3 nap alatt felelősség mellett a leg-
elhangyoltabb betegségek gyógyítását megszűnteti.
Ára: férfiaknak K 1.80, nőknek K 2.50.

Köszvény, Caux, Rhenma, fő- és fog-
fájás ellen a

PAPP-féle

„MENTHOLIN“

biztos hatású gyógyszer.

Egy próba elegendő!

Ára 1 korona.

Főntieket titoktartás mellett küldi:

PAPP L.

gyógyszertára Tizsaszentimrén

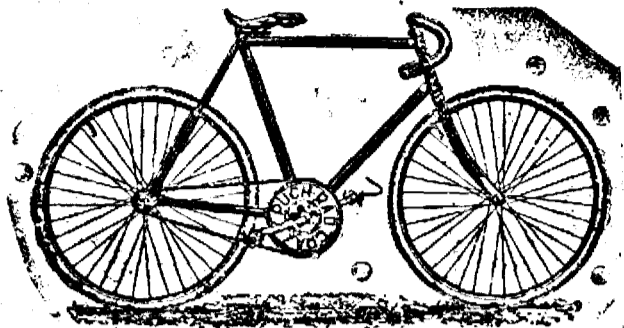
Főraktár Aradon: 3903

Földes Kelemen gyógytárában.

Kalmár József

kerékpárraktára 486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt
kerékpárok ol-
csó árért ked-
vező havi vagy
heti részletek-
re kapható.

Nagy javító műhely.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépsít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan
ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtakák,
pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen.
A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással
beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely
elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában.

**Asszonyok
és leányok**

el vannak ragadtatva
a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arczisztát-
lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállítás nagy aranyérmekkel, ke-
reszttel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hőlgyper 1 korona 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevasárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék
kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél: 313

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszertárában

Arad, Andrassy-ter 22., a megyeházzal szemben,

íráshoz Földes Kelemen, Kosuth Pál, Riny Lajos, Hauor Lajos, Vojtek
Kálmán, Berger Gyula gyógyszerészeknél és Vojtek és Welaz droguerájában.

Egy jó fiu
tanulónak
felvétetik 1174

Schönbrunn Albert

vegyeskereskedésében

Kétegyházán.

Egy jobb módu
izraelita családhoz

keresztetik

egy gyermektelen izraelita vagy
bármilyen vallásu

leány

esetleg árva, 12-16 éves korig
a háztartás részére.

Jó bánásmód biztosított.

Cím a kiadóhivatalban 1176

10245-1907.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministe-
riumnak rendelete nyomán ezen-
nel közhírré tesszük, hogy a had-
sereg katonai akadémiában és reál-
iskoláiban a jövő 1907-1908. is-
kolai év kezdetén számos magyar
állami alapítványi, magánalapít-
ványi és fizetéses hely fog betöl-
tetni.

Miről az érdeklődők azzal érte-
sítettnek, hogy a részletes pályá-
zati feltételek a városi katonai
ügyosztályban betekintheők.

Arad, 1907. évi április hó 6-án.

A városi tanács.

1625-1907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvény-
hatóságánál nyugdíjazás folytán
megüresedett évi 1700 korona törzs-
fizetéssel és 400 kor. lakbérillet-
ménynyel javadalmazott rendőr-
hadnagyi állásra s az ennek be-
töltése által esetleg megüresedő,
valamint végkielégítés folytán meg-
üresedett évi 1400 korona törzsfiz-
zetéssel és 400 kor. lakbér illet-
ménynyel javadalmazott II-od oszt.
irodai segédtiszt állásra pályáza-
tot hirdetek s felhívom azokat,
kik az 1888. évi I. t.-c. 19. §-ában
meghatározott minősítéssel bírnak
és a fenti állások valamelyikét el-
nyerni óhajtják, hogy felszerelt
pályázati kérvényüket 1907. évi
május hó 3-ig bezárólag hivatalom-
ban nyújtsák be. A város szolgál-
latában nem álló pályázók egész-
séges voltukat orvosi bizonyít-
vánnyal igazolni kötelesek.

Az elkészített pályázatok figye-
lembe vételére nem fognak.

Aradon, 1907. évi április hó
16-án.

A polgármester távollétében:

Kádás Kálmán,
főjegyző.

Telefon sz. 370. Telefon sz. 370.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítő

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt
kerékpár, varrógép és Gramofon

raktárát. 1002

„Singer“, „Original Viktoria“,
Central Bobbin varrógépek csa-
ládi használatra és ipari célokra.

„Puch“, „Helical-Premier“ és
„Preciosa“ kerékpárok jutányosan
jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely.

175 darab

pontos járatu ezüst

zsebórát

minden elfogadható árban
elárusít

Schwimmer-cég

Arad, 802

Szabadság-tér 5-6. szám alatt.

Pölzl kávéház

mellett.

Permetező javítások elfogadtnak.

M. kir. szabadalm.

Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyú hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
héjak és egyéb tisztálanságok
azonnal továbbítottak, ezáltal a sziv-
attyú nem romlik és a bort nem
renthatja, a gépezet jó működés-
éért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

Bolyó szelepekkel. Közse-
geknek legalkalmasabb
viert homokos és sáros víz hasz-
nálataánál sem tagadják meg
szolgálatot, — a gép jó működés-
éért 8 évi jótállás (ingyen javítás)
hozá való országos egységes csö-
varok és a legjobb minőségű belső

gummurozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekke

olcsóbbak
jobbak, mint
bármely be-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmozott tűzi fecskendő
és szivattyú készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Telefon szám 184. Mosóintézet átvétel! Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-
álló és teljes megelegedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Antich Lajos-utca 2. szám átvételtem és annak szakszerű kezelését személye-
sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást
hastig kezeli, minden vegyszert mellőzve, kizárólagosan készí-
mással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka
szállításával ki fogom érdemeimre t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel 753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Antich Lajos-utca 2. szám.

Mészárszék üzlet-helyiség

változtatás.

Szíves tudomására hozom az igen
tisztelt közönségemnek, hogy méz-
árszékemet, mely eddig József főherceg-ut 12.
számu (Fodor és Reisinger-féle házban
volt)

Boros Béni-tér 14.

a Radnai-ut sarkán levő Wanicsek-féle
házba helyeztem át.

Mészsa szekékben naponta legkítű-
nőbb minőségű elsőrendű frissen vágott
marha, borjú és sertés husok kaphatók.
Naponta menti megréndeést a legnagyobb
pontosságú házhoz is szállítok s azok
pontos kiméréséről is szavatolok.

Elsőrendű marhahús kilója levesnek
72 kr. Szegy 80 kr. Pecsényehús 80 kr.
Vesepresenye 80 kr. Nyomaték nélkül.
Sertés oldalas 76 kr. Szelet 80 kr. Kárre
84 kr. Tiszta elsőrendű urada-mi serté-
séből való zsír 76 kr. Nagyobb mennyi-
ségbeni megrendelés áruengedéssel. Ki-
tűnő szalonna 76 kr.

Az új helyiségem telefontal is el-
lesz látva.

A t. közönség eddigi szíves pártfo-
gását tisztelettel kérem

Mányi M.,

1172 mézársmester.

6629—1907. khsz.

Hirdetmény.

Arad szabad királyi város rend-
őrkapitányasága által hatóságilag
közhírré tételik, hogy Fráter és
Dömötör vállalkozó mérnökök a
város területének felmérési külső
munkálatait f. évi április hó 15-én
megkezdették.

Felhívom ennél fogva a város
lakosságát, hogy nevezettek mun-
kájukban ne akadályozzák és ál-
taluk a város különböző pontjain
elhelyezett mérnöki jeleket meg
ne rongálják, mert ellenkező eset-
ben az 1891. évi XLI. t.c. 4. §-a
alján büntetetté fognak.

Arad, 1907. évi április 18-án.

Sarlot,
főkapitány.

178—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a város által fenntartandó
asphalt gyalogjárdák javítási mun-
kálatainak egy évre leendő bizto-
sítása iránt folyó évi április hó
29-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő a ki-
kiáltási ár 10%-a készpénzben,
vagy elfogadható értékpapirokban
az árlejtés előtt a városi pénz-
tárban.

Az árlejtésen részt lehet venni
írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz letételét igazoló pénz-
tári jegy mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági
székének 1907. évi április hó 8-án
tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

1295—907. pm.

Hirdetmény.

Felhívom a kertészettel és nö-
vénykereskedéssel foglalkozókat,
hogy azon esetben, ha telepüket
az 1889. évi XLI. t.c. értelmében
a szabad forgalomra tehát kül-
földre szállításra is jogosítottak
kimutatásába felvétetni akarják,
1907. évi augusztus hó 31-ig be-
zárólag hivatalomban jelentkez-
zenek.

Aradon, 1907. évi március hó
2-án.

Varjassay,
polgármester.

Eladó szőlőoltványok!

Ez évi terméséből

amig a készlet tart

még különböző bor és csemege fajú

kiváló szép gyökeres fás szőlőoltványok

kerülnek eladásra mérsékelt ár mellett.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál 1080

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány utca 13. Telefon 410.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó mun-
kákat a legjobb kivitel s a legújabb dí-
vat szerint. Továbbá elvállalok abnormis
lábakra **ortopéd-cipők** elké-
szítését, valamint az önkéntes uraknak
előírás szerinti **bakkauc vagy csizma**
elkészítését elvállalom, azon reménnyel,
hogy a legnagyobb kényeknek megfe-
lelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség ren-
delkezésére áll. 800

Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól
használt férfiruhákat, bundákat, to-
vábbá használt butorokat, Wertheim
Cassát, jégsekreényt, löszerszámot,
nyergeket és fegyvereket, ócska
vasat, rozet, ólomot és mindenféle fém-
árúkat, régiségeket, akármily kicsiny
vagy legnagyobb mennyiségben.

Kívánatra házhoz vagy vidékre is egy levelező-
lap által rögtön megyek.

Üzletem helyisége jelenleg Asz-
talos Sándor-utca 1 sz. május hó
1-től a zsidó templom épületben.

Teljes tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

Ugyanott egy pedálos cimbalom
eladó.

KOSSUTH-utca 67. sz.

CZERNUCZKY MIHÁLY

cipész-mester üzletében

a legjobb anyagból készült férfi,
női és gyermek cipők nagy
választéka. — Megrendeléseknél
színes bőrök nagy választéka.

Szállát készítés!

624 Olcsó ár!

Pontos kiszolgálás!

Hajdu tea

mel- és tüdőbetegeknek
számtalan esetben kipró-
bált szer.

Legjobb sikerrel ha-
nálható köhögés, hurut,
fekélyesség, számarhu-
rut, elnyálkásodás, min-
den mellbaj, a légszű,
a tüdő, a gége hurutos
megbetegedései, légző-
si nehézségek, stük-
mellúség, asthma stb.
ellen.

Aradon, 1907. május 2-án

Kapható Aradon,
Földes Kelemen
gyógyszerésznél. 288

Telefon 275. szám.

Telefon 275. szám.

Anyám itt a tavasz! a labdák megjöttek

ZIMMERMANN és EISELE-nél

Aradon, Weltzer János-utca sarkán, a „Zöld papagály“-hoz,

Napernyő

Nyakkendő

Uri fehérnemű

Elegáns övek

Gallér, kézelő

Úri kalapok és sapka

Fiu sapka

Női sapka

Komótéssárcipő

Kalapok

Harisnyák

519

és ezer ujdonság.

Grammofon lemez-csere Odeon, Gramopfon Zonofon és Favorit.

APRÓ HIRDETESEK.

A kinek

ismeretseg hajan

házasújsra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre.kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
hazi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

AKI

mind Ezeket vétel vagy bérbe vétel cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván; legbizto-
sabbban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15.
szám alatt.

Méhes eladó!

Egy teljesen felszerelt méhes 25
drb. Dzierzon kaptárral (országos
méretű) mézpergetővel s a hozzá-
tartozó aprósággal olcsón eladó.
Cím a kiadóhivatalban. 1055

Vaszkó-Gilányi „Vezérkönyv“

Segédkönyv magántanulóknak a
négy polgári osztályból való vizsga
sikerese letételére. A két kötet ára
8 korona. A pénz előleges bekül-
désénél bérmentve küldi Ingusz I.
és Fia könyvkereskedése Arad 361

Szöllő!

A muszkai hegyen egy jó fekvésű
5 holdas termő szőlő, szép nagy
épülettel, uri lakással, teljesen be-
rendezve eladó. Cím a kiadóhiva-
talanban. 1056

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat,
jobb folyóiratokat és hangjegyeket
legmagasabb áron. - Kerpel
Izma könyv- és papirkereskedése
és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356.

Maculatura papiros

kapható lapunk kiadóhivatalában.

Egy réz függő műhelylámpás,

házbutorok és üres üvegek eladók
Teleki-utca 10. sz. I. em.

Tanuló-leányok

felvételnek nyomdánkban és könyv-
költészetünkben.

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja,
állást keres. Cím: B. M. Flórián-
utca 4. sz.

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos
világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.Költözködéseknél
vagy lakásváltoztatá-
soknálvillanyvilágítási
vagy 486

villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat ju-
tányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanszerelő Arad, Salacz-utca 2.

8 drb. díszes virágláda

eladó Fácán u. 6 sz. Mely kerítés-
nek is használható. 1192

Két szobas utcai garcon lakás.

Külön bejárattal azonnal kiadó.
Boros Béni-tér 2. sz. 1194

Két szép butorozott utcai szoba

május elsejétől kiadó Forray-utca
6. szám. Bővebbet ugyanott. 1191

Fischer Armin

szobafestő és mázoló

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázoló-

munkát,

azonkívül gipsz utánzatot és
szobakárpitozást a legeggy-
szerűbb és legdiszesebb kivitelben
vidéken is. 837

Hamerli-féle pécsi bőrkeptyük 3 gombos és hosszú száru, állandó nagy raktár!

Szőnyeg maradványok

meglepő olcsó áron!

Egyes kisebb és nagyobb
nyírott

szőnyegek

prima Axminster, csekély
szépséghibákkal, rendkívüli
alkalmi vétel. 336

Vászon raktár!

Prima rumburgi és creas
fehér és színes

asztalnemű.

Chiffon és pamutvászon
legnagyobb gyári raktár.Egyelőre nagyobb elővé-
telek folytán még a régi ol-
csó árakban.

Harisnya raktárunk

páratlan nagy választék. Ol-
csó árak.

Váci és nagyenyedi

fegyházban kötött férfi 20,
25, 30 és 40 krajcár párja.Női Hausschild pamutból
kötött 55 és 60 krajcár párja
fekete és divatszínben.

Rosenblüh H. és Társa, Arad.

Hamerli-féle pécsi bőrkeptyük 3 gombos és hosszú száru, állandó nagy raktár!